

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maandblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplage: 1077 e-adressen
5de jaorgaank, nummer 12
Daotum: 1 december 2010

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 1012

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuuder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieden van de oorspronkelijke maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag allien zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziende veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Van de redaktie	3
• Agende	4
• Al dan niet deurgaon	5
• Niks meer	7
• Platte	8
• ûntwerpwedstriid	9
• Huze Lindenoord	10
• Verbelinge of warkelikhied	11
• Battenpad	12
• Verrassend Nedersaksisch	13
• Middeleeuwse handschriften	15
• Kopstôkken	15
• Et Friese greensgeval	16
• November, December	17
• Gastfrij Frysk-award	18
• Op nor 't volgend jaor	19
• Wietske	20
• Tomke	21
• Volksverhaelen (19)	22
• Oera Linda boek	23
• Gemeentelike 'Verordening'	26
• Diel III erkenning	27
• Schenking van Tiny Mulder aan Tresoar	27
• Sammie	28
• Brontael, doeltael	29
• Bolding vertelt veerder (22)	30
• Et jaor (Rilke)	34
• Enke de Flesse	35
• Ondernemer van het jaar	35
• Ut Kerstkalfie	36
• Wie de zin van taal begrijpt	37
• Sunte Klaos	40
• Met de kop in de wind	43
• Makkumer Mark	43
• Waar 't vrogger bêter	44
• Mien moat Kniggien	45
• Daenkend an Holland	46
• Karstoamd	47
• De Schrieveri'je Pries	49
• Taeltuun	53
• Rilke (36)	54
• Stelling van de maand	55

mit hier en daor een riegel Kuukse humor...

Van de redaktie

De winter is d'r mooi op 'e tied bi'j dit jaor. Lange onderbroeken, schaetskieren, schaetsen, haansken en goed wat je bescharmt tegen de koolde is weer van zoolder haeld. Altemet dat et weer zoe'n oolderwetse winter wodt as in vroegertieden doe'we de hiele winter de Lende utkonnen overal henne.

Blesdieke is een singeliars dörp. Et het niet alliend een kesteel mar ok een laandweer, een grafheuvel en een schaans. Oonze plaatselike kesteelheer *Gregorius van Stoutenburgh* wodde vertoond in et pergramme van Joris showroom op 'e tillevisie. Zien reize naor et doel duurt al twintig jaor en et kan ok nog wel krek zo lange duren want de reize d'r naor toe is wel krek zo mooi as et doel, zoas hi'j zee. De baron van Lendevallei tot de Kuunder is op zoe'n hoogte dat hi'j de vi'jaand ankommen zicht en as zien tied kommen is zet hi'j et laeste torentien d'r op. Et is mar te hopen dat hi'j nog een protte jaoren in goeie gezondheid d'r bi'j krigt. Zien kesteel waant hi'j uut dezelde tied as de kotleden ontdekte laandweer en krek as de grafheuvel waor as meensken liggen die doedertieden niet in gewijde grond naor et hof brocht wodden mochen.

Naor die ontdekte laandweer, de greens tussen Overiessel en Friesland, wodt de kommen-de tied onderzook daon. In et raemwark van *Oolde Paeden, Ni'je Wegen* van Plattelaansprojekten Friesland wodt warkt an de verwezeliking van een kuierpaddes die oolde laandweer. Dan kun ze geliek perberen om die laandweer in oolde luuster te herstellen mit europees geld. De betreffende kemmissie het alle hoop dat de anpaolende eigeners heur mitwarking geven willen. Dan het Blesdieke d'r een oold-ni'j paddes bi'j dat vanof de laandweer leiden kan langes de grafheuvel, et kesteel van Gregorius en naor de Blesdieker schaans bi'j de Bles-brogge. Wat een kultuur-historisch bezit in Blesdieke en wat een kiekeri'je kan et opsmieten as de echte liefhebbers langeskommen. Mar hopen dat de centeraasie niet in et geding komt want wi'j moe'n bezunigen, zegt de regering. Et is wel al te makkelik om je achter een reses-sie te verschoelen.

Trekken an een dood peerd is min wark en d'r zal een wonder gebeuren moeten om Huze Lindenoord omme te vormen tot een kulturdreger van Weststellingwarf. Tot 6 december kun meensken heur gram haelen deur een protestaemel te sturen naor de gemiente van Weststellingwarf. Et aemeladres is j.vanweperen@weststellingwarf.nl. Veerderop in dit e-blad meer hierover. Dit is trouwens gien e-blattien mar een hiele pille ditkeer. We zullen de follementen mar wat vaaster anzetten. Mar goed dat een protte meensken an et aende van et jaor vri'jof hebben om dit allemaole tot heur te nemen.

De riegelmenten van de *'Schrieveri'je Pries'* bin aorig naokeken deur Piet en et zicht d'r juridisch niet al te best uut veur de beide gemienten. Zi'j moe'n mar gauw an de slag mit et rippereren van die riegelmenten. Veerderop in disse Liende meer over dit gebrekkige gedoe.

Hoe lange is Otto de Vent now al doende mit zien veldnaemen van Steggerde en Blesdieke e.o. liek as de laandverhuzers uut De Hoeve naor Amerike? Zol et niet 's tied wodden veur een boek? Altemet dat Karst Berkenbosch him 's helpen kan. Karst het in kotte tied een boek maekt mit de titel *"Wat west is"* mit de kultuur-historische achtergrond van netuurgebieden in Weststellingwarf. Een prachtig boek om te kopen, te kriegen, te hebben, te lezen mit volop perciese kaorten, foto's en verrassende vooften.

Oonze vrunden uut de kop van Overiessel laoten heur aorig gellen de laeste tied net as disse keer. Wi'j vraogen oons wel of wanneer d'r now es een iendudige spelling komt daor in de kop krek as bi'j oons in de Stellingwarven. Et liekt oons niet zo muulik. Van tael maek ie taol en van waeter maek ie waoter, de komma van wi'j maek ie een strepien van (wi-j) en ie bin, op een peer nuveraorige woorden nao, klaor mit zoe'n woordeboek.

Agende...

5 december is de uutrikkinge 'Biebel in et Stellingwarfs' in Platte (USA).
31 december wodt op Radio Weststellingwarf Centraol et oolde jaor in streektael overeided.
1 jannewaori 2011 is 't Ni'jjaorsdag en vaalt d'r lichtkaans weer een ni'je 'An de liende' bi'j je in de aemelbusse.

Overdadig kunstcafé

OOSTERWOLDE - Het laatste kunstcafé van het jaar 2010 op **18 en 19 december** wordt er één waarin overdaad in vele vormen aanwezig zal zijn. Een selectie uit de kunstenaars die dit jaar in het kunstcafé geëxposeerd hebben, zullen zich in dit weekend laten leiden door het thema "overdaad". Dat dit tot een overvloedige tentoonstelling zal leiden moge duidelijk zijn. Een extra feestelijke opening zal hier zeker ook aan bijdragen.

Op zaterdag om 15.00 uur speelt namelijk het Fries Brass Kwintet. Dit friese ensemble, bestaande uit een vijftal voortreffelijke muzikanten, speelt muziek van bekende componisten als Bach, maar ook bijvoorbeeld Gershwin. Verder schrikken ze er niet voor terug om geschikte hedendaagse (pop)muziek te arrangeren tot een interessant werkje.

Al met al belooft het een overdadig kunstcafé te worden.

Het kunstcafé is te vinden aan de Brinkstraat 2 in Oosterwolde en is geopend van 13.00 tot 18.00 uur. De toegang is gratis.

Omrop Fryslân vragt kotte permosiefilmpjes van dörpen.
Insturen veur **16 december 2010**.

Een ni'je webstee mit personen vanof rond 1500 tot now an toe, die van betekenis west binnen veur of in de perveensie Overiessel kuj'vienen op:

www.wieiswieinoverijssel.nl

Al dan niet deurgaon, dat is de vraage...

Beste Liende-leesder,

Et is altied goed om van tied tot tied es over te eiden waoj' mit doende binnen en wat plannen d'r nog liggen. Now we d'r van 't jaor een grote put wark uut hebben en we now mit dit nommer an et aende van dit jaor et eerste lustrum van oons e-blad '*An de liende*' vieren is et weer es zoe'n mement om es even stille te staon bij wawwe daon hebben en nog an 't doen binnen. We daenken daortoe even hadde-op en laoten je graeg mit oons mitluusteren en mitdaenken.

Van meet of an konstateren wi'j dat oonze vrunden in Berkoop de anzetters binnen en de volledige verantwoording dregen veur hoe et gekilster in de Stellingwarver schrieveri'je zo kommen en zo lopen is. In al die jaoren bin d'r ok gien bestuurders of bi'jglieks een stellegien '*wieze mannen*' west die d'r ok mar een vinger naor uutsteuken hebben, waj' argens aandere nog wel es zien in vergeliekbere sitewaosies. Al mit al wo'n de gevolgen óons vaeks anrekend en wodt d'r vaeks achter oonze rogge omme, wat omme gniffeld en gniesd. Wi'j hebben hier gienertied aorighied an had en hebben d'r now ok nog de hieltied gien aorighied an. Niet an et iewige doodzwiegen, niet an et uutblieven (behalven een hiel inkelde keer) van eupenlike steun en ok niet an de vaeks misselik-maekende kommentaoren die van de ziedkaante of - en alderdeegst seins van medestanders - zo now en dan op oons pad kommen. Deur d'r niet mit een eerlike diskussie en et ofwegen van argementen mit veurs en tegens over praoten te kunnen wodt et deurgaon op et insleugen pad wel hiel zwaor. Pattie vienen dat doodzwiegen trouwens wies. Wi'j niet...

We hebben vanzels nog wel wat idenen op 'e pennen staon zoas bi'jglieks nog een peer vertaelings van klassieke warken. Et ligt op et stuit even op zien gat mar we bin al een hiel aende op streek mit een vertaeling van o.e. et boek '*Alliend op 'e wereld*' en de prachtige '*Beatrijs*'. Ok zowwe we graeg een '*EduStellingwarfs*' in de locht zien te kriegen en te hollen. Een aander groot kerwei is et opzetten van een '*Taelbaank*' naor veurbeeld van oonze kammeraoden in Twente. Meer doen mit internet zodat et bruken en infermeren van en over et Stellingwarfs niet beheind blift tot de gemientegreenzen. Tussen de bedrieven deur zie'we dan ok nog wel kaans om es mit te warken an een film, et maeken van een Stellingwarfs pergramme op 'e radio, mit te doen an bi'jglieks et perjekt Oolde Paeden, Ni'je Wegen, warkelik nog es een '*Naacht van et Nedersaksisch gedicht*' te organiseren, en gao zo mar deur.

Veur de - toch nog goed kommen - biebelvertaeling vunnen we eins meer tegenas mitwarking op oons pad. Veur de grote klussen as EduStellingwarfs en een Taelbaank zuwwe beslist ok een protte hulpe neudig hebben. Van et maeken van bestuurlik beleid hewwe niet al te vule verstaand, begriepen vaeks niks van dat langdraoderig vergeerderen en wawwe d'r van begriepen daor hewwe dan ok mar weinig begrip veur. Et vraogen om wat financiële steun hier en daore ligt oons niet, krek as et opstellen van een pathetische (opblaosde) verantwoording achterof. Baentiesmannen wat an 't wark hollen en bi'j slot van zaeke et doel uut et oge verliezen, numen we dat.

Zo et now liekt (mar we heuren in de waandelgangen ok aandere geluden) zol et Nedersaksisch inkotten wel es (of dus toch niet) onder *Diel III van et Haandvest* kommen kunnen te valen. Daor wodt et gevecht om de centen en de macht van et pluche alliend mar groter deur. Wij hebben onderdehaand van de beide gemienten heurd dat zij oons niet struktureel steunen mar mit de sSr in een wat ofslankte vorm deurgaon willen. Oons is trouwens eksklusief een pilot-projekt toedocht. Mar mit veural tegenwarking zoas et an now toe gaot, hewwe daor eins gien aorighied an. De macht, de centen, de priezen en de linties laowwe dan ok graeg an aanderen.

Awwe dan ok nog es bij benaodering perberen om uut te rekenen hoevule vrije tied we d'r insteuken hebben en nog altied instikken, en dawwe naost al die uren d'r al mit al ok nog een protte centen (meer as tienduzend euro!) aachteran smeten hebben dan hoeft et veerder gien toelochting dawwe hier onderdehaand gewoon gien nocht meer an hebben. Et ienigste wat dan overblift is: stoppen mit al oons schrippen om et Stellingwarfs - veural ok buten de eigen greenzen - in ere te holen. Awwe op oonze vrunden in Berkoop waachten zullen dan liggen we mit mekeer al lange mit et zaand in de oren of staon as twie pond aske in een blikken deusien op de schostienmaantel. Wat lichtkaans nog kaans van slaegen het is stillegiesan wat in de aachterhoede anklunderen en een e-blattien in de bienen holen mit wat zute gedichies en wat zute verhaelties. Niks om maonde-likes naor uut te kieken. Hier hewwe in Stellingwarf al meer as genoeg van.

Et komt d'r kot en goed dan ok op daele dat de wiezer veur oons in et negatieve uutslat (aanderen kun dat trouwens wel es positief uutleggen). Wij zien gien aandere meugelikhied meer as d'r mit op te holen. As iene hier nog aandere idenen over het dan heuren we die graeg mar zo et now liekt zowwe wij de piepe wel es an Matten geven kunnen en hangen et toetsebod an de klaeterjaegers. As et zo moet gao'we liever es wat vaeker mit de caravan, de camper of mit de kleinkieder op stap zonder rekinge holen te moeten mit de klokke en de eerste dag van de ni'je maond op de kelender. Biwwe ok drekt van een protte gezeur aachterof of en hebben aanderen de hanen vrij om te doen en te laoten waar ze goed in binnen.

Wij daanken de Stichting Stellingwarver Schrieversronte en dan mit naeme Pieter, Sietske en Henk dawwe een peer jaor mitliften mochen mit jim sukses. Nee, jim hebben oons niet et stinkende nust utwarkt (krek as een protte aanderen wel, neffens zeggen). Dat zol tevule ere wezen. Mit een dag zal et bericht uut Den Haag wel ofkommen. Alvast fielseerd (of toch: kondeleerd), drink mit mekeer nog mar een glas en laot alles, laot alles mar zoas et was.

Lopende zaeken zuwwe nog even netties ofwarken en van et naodelig saldo op de rekinge gao'we een keer lekker mit zie'n allen te diketen. Resteert oons alliend nog een daankwoord veur alle positieve steun en bijdregen en een oprecht exkuus van oons veur alles en iederiene veur wawwe verkeerd daon hebben. Et gao jim allemaole goed...

Mar we kun de hakken ok in et zaand zetten - of alderdeegst antrekken - en een aander die grap niet gunnen. Gewone woorden die d'r op daele kommen om d'r mit dubbele kracht tegenan te gaon. Hier en daor misschien wat minder *'op de*

man', mar dan in bedekte woorden toch keihad zaeken an de odder stellen die in oonze ogen niet passen in et **gesaemelik** anvieteren en et levendig in gebruik hollen van de prachtige tael van oonze oolden, et Stellingwarfs. Niet deur slop geouwehoer en deur oonzels de hieltied pathetisch op de bost te kloppen mar letterlik vule meer doen an et **uudregen** van et Stellingwarfs.

Disse laeste gdaachte past oons naor de aord eins beter as de eerste gedaachte van et ophollen. Hier moe'we op an mar dan hewwe beslist meer **eupenlik steun** neudig. Zonder dat dreegvlak gao'we toch an oonzels twiefelen en kun d'r lichtkaans toch beter mar mit ophollen. Et punt van de verdielinge van de macht en meer nog van de centen awwe al onder Diel III kommen te valen speult trouwens ok een hiele grote rolle in oonze beslissing.

Wi'j kommen eins niet uut dit veur oons '*duvels dilemma*' en laoten die beslissing dan ok graeg - mit - an een aander: krie'we genoeg en eupelik steun, dan zetten we mit dubbele vaosie deur. Heuren we d'r haost gieniene over dan meugen we annemen dawwe et niet goed doen of daon hebben en hollen d'r sebiet mit op. Help oons asjeblief over de drumpel, et volgende lustrumjaor in...

*Mit een vrundelike groet,
Stichting Stellingwarfs Eigen
Frank de Vries (vz.)
Piet Bult (secr.)*

Niks meer...

Niks meer om je te bescheuren
Niks meer om naor uut te kieken
Niks meer om es lekker om te gniesen
Niks meer om et al dan niet mit iens te wezen
Niks meer om ...

Mar d'r komt zes keer jaors altied nog
een stevig kaft mit 32 bladzieden
een eigenmaekte foto veurop en
een lege inhoud bi'j je over de heerd
al vuvendattig jaor zooltloos etzelde...

Dat is toch niet: *niks meer...*

Platte...

Op **zondag 5 december** wodt in de *'First Reformed Church'* in Platte, Zuud-Dakota (USA) een

'Biebel in et Stellingwarfs'

anbeuden aan de gemienschop van Platte. Een weke laeter gaot d'r ok een **'Biebel'** naor een gemiente in Florida (USA).

Pattie Stellingwarvers willen mar al te graeg geleuven dat et dörpien Platte rond 1882/'83 sticht is deur Albert Kuipers van De Hoeve. Dat is liekwels niet (hielemaole) waar. Krek veur disse beroemde volksverhuzer uut de Stellingwarven was d'r al een Bernard Pratte en die hadde zien naeme verbunnen an een waertien daore: *'Pratte Creek'*. Naotied het een baentiesman die naeme mit een tikfout overneumen en is et *'Platte'* wodden.

Et is een plakkiën zo d'r ok een protte in de Stellingwarven veurkommen, mit krapan veertienhonderd meensken in krap zeshonderd huusholings. De vrouwluden hebben trouwens de overhaand.

Oonze **'Biebel'** wodt in Platte anbeuden deur Hindrik Heerschop uut Iesbrechtum (vlakbi'j Sneek). Disse Hindrik was een jaor of wat leden op zuuk naor zien veuroolden en kwam via familie terechte in Oolde- en Ni'jelaemer en omkrieten. Daor raekte hi'j et spoor haost biester mar kwam bi'j slot van zaeke via de webstee www.graftombe.nl, en kunde die hi'j as skûtseschipper in New York opdaon hadde terechte bi'j Dolores in Platte.

Hi'j was trouwens veurig jaor in New York vanwegens de bedaenking dat Henry Hudson 400 jaor leden bi'j New York, de naor him nuumde *'Hudson baai'* opveerd was mit zien *'Halve Maen'*.

Vanzels hewwe Hindrik in de kunde brocht mit Otto de Vent die haost alles ofwet van de grote volksverhuzing van Stellingwarvers naor Platte, an de aandere kaante van et grote waeter.

As Hindrik dommiet weerome komt moe'we de beide mannen mar es een ure veur de radio vraogen...

Úntwerpwedstriid...

'Betink in monumint foar de ûnmooglike leafde'

In monumint dat kin fan alles wêze: In foto, of in gedicht, in filmke, in brief, in byldhouwurk, in tekening, in reklame-boadskip, SOS-berjocht, affysje, poster, in kollaazje, wurkstik, in boekje, plastyk, skilderij, in leaf sms-ke, in spannende chat-sessy, in moaie e-mail, tweet, twicht (=twittergedicht), oprop op Hyves of in Facebookberjocht, of in resinsje fan Swarte ingels???

Is de ûnmooglike leafde:

De leafde tusken broer en sus?

In relaasje mei in grut leeftiidsferskil?

In date mei in persoan fan itselde geslacht?

Ha jim' beiden in oar 'geloof'?

Of hat dyn leafste in relaasje mei in oar en stiest sels bûten skot?

Bist fereale (verliefd) op in dosint, of hy/sy op dy?

Wurdt dyn bêste freon ynienen gek op dy?

Is der in stalker yn 't spul?

Meitsje in monumint, set it op 'e foto, of yn in bestân en stjoer it op oan w.dehaan@tresoar.nl

Dyn bydrage wurdt pleatst op de webside flst.nl en der binne allerhanne prizen mei te winnen.

Organisaasje: FLST: Fryslân lêst syn toppers www.flst.nl

Boek4: Swarte ingels - Willem Schoorstra

Ynstjoerdatum: foar Falentynsdei 14 febrewaris 2011

Priisútrikking: 16/17 febrewaris 2011

.....

'Ontwerp een monument voor de onmogelijke liefde'

Een monument dat kan van alles zijn:

Een foto, of een gedicht, 'n filmpje, een brief, een beelhouwwerk, een tekening, reclameboodschap, SOS-bericht, affiche, poster, een collage, werkstuk, een boekje, plastic, schilderij, een lief sms-je, een spannende chat-sessie, een mooie e-mail, tweet, twicht (=twittergedicht), oproep op Hyves, of een Facebookbericht, of een recensie van Swarte ingels/Zwarte engelen???

Is de onmogelijke liefde:

De liefde tussen broer en zus?

Een relatie met een groot leeftijdsverschil?

Een date met een persoon van hetzelfde geslacht?

Hebben jullie niet hetzelfde geloof?

Of heeft je liefste een relatie met een ander en sta jezelf buiten schot?

Ben je verliefd op een docent, of hij/zij op jou?

Wordt je beste vriend ineens gek op jou?

Is er een stalker in het spel?

Maak een monument, zet het op de foto, of in een bestand en verstuur het aan w.dehaan@tresoar.nl

Je bijdrage wordt geplaatst op de webside www.flst.nl en er zijn diverse prijzen te winnen.

Organisatie: FLST Fryslân leest zijn toppers www.flst.nl

Boek 4: Swarte ingels - Willem Schoorstra/ Zwarte engelen - Willem Schoorstra

Inzendtermijn: vòòr Valentijnsdag 14 februari 2011

Prijsuitreiking: 16/17 februari 2011

Huze Lindenoord...

In 2007 is een initiatief ontstaan deur een haandvol betrokken Stellingwarvers. Zi'j beoogden de oprichting van een Weststellingwarver Museum. In een brief an et College van Burgemeester en Wethoolders van de gemiente Weststellingwarf wodden heur veurstellen kenber maekt. De ontwikkelde netisies wodden as volgt weergeven: - Netisie inzaeke doelstelling - Investeringsbegroting - Exploitaosieopzet en de inhoudelijke netisie "*Een museum in Weststellingwarf*". Bi'j de financiële uitwarking was de warkgroep uitgaon van huusvesting in Huze Lindenoord. Middels een studenteopdracht (RUG/NHL) kon antoond wodden dat d'r een dreegvlak was in een tal veuronderstellingen angaonde de bevolking, et bedrijfsleven, tal bezukers, gebruik veur ontvangsten en kleine recepties enz.. De Verienige Ooldhiedkaemer wol de kosten van ongeveer € 5000,00 op heur nemen mit as veurweerde dat et College dudelikheid mit een positief advies veurof an de gemienteraod geven zol.

Wat de naeme, doelstelling, speciaole opdracht, roege inrichting, de centeraasie en exploitaosie anbelangt was et rappot middels goed onderbouwde argumenten weergeven.

D'r is al mit al een protte willewark verzet deur disse warkgroep en om et nog meer kracht bi'j te zetten is d'r een prissentasie geven op et gemientehuus en bin de frakties 'bewarkt' om ien en aander klaor te kriegen.

De kenspreuke '*Et is vergees geschoefel as et peerd niet pissen wil*' past goed in disse. Aj' tien Stellingwarvers vraogen as zi'j et zitten zien om Huze Lindenoord te beholen as kultuurdreger in Wolvege, zeggen d'r negen van ja. Mar B&W willen d'r vanof kuj' wel merken. Eerst hebben ze perbeerd om et te verhuren en now gaon ze et in de verkope doen. Wat de politiek anbelangt is d'r ok niet vule meer van te begriepen. Pattie perti'jen die keunst en kultuur altied hoog in et vaandel hadden, laoten disse linkse hobby los en lopen now achter B&W an. En as een sociaolistische wethoolder zegt dat een pattekelier ok mooie dingen mit zoe'n paand doen kan moe'we mar ofwaachten wat d'r van Huze Lindenoord overblijft.

De warkgroep het d'r keihard veur vochten om '*keunst veur et volk*' warkelikhied wodden te laoten.

Verkwaanselen is krek nog niet de term die op de inbreng van et politieke gedaachtegoed in de gemientelike alliaansies van vandaege-de-dag past. Politiek is ok alliaansies angaon. In die alliaansies perbeer ie zovule as meugelik is te verwezenliken van je eigen ideaolen veur een betere wereld. Wanneer aj' op zoe'n perti'j stemmen, weej' dat niet alles van et verkiezingspergramme realiseerd wodden kan. In de peilings kuj' zoks intied al geweerd wodden. Een warkgroeplid zee: "*Now kun wi'j de begraffenis van Huze Lindenoord al wel in gaank zetten*".

En as et langgerekte hart van Wolvege nog al een ziel het, is et Huze Lindenoord. Et liekt d'r op dat dit gebouw naor de barrebiesies gaot en dan het Wolvege nog mar iene ziel en dat is Grote Dorus en de vorm van een dolende ziel. Middels een volkspetisie wodt nog perbeerd om huze Lindenoord van de ondergaank te redden mar et liekt meer op et trekken an een dood peerd. As de warkgroep d'r mit instemt wodt in de volgende 'Liende' alles publiceerd waor zi'j heur stark veur maekt hebben. Dan kan et volk lezen dat et nog niet zoe'n slecht plan was.

FdV

Verbelinge of warkelikhied..?

Verbelinge of warkelikhied..?

Soms zit alles tegen in et leven in et posien daj' hier binnen.
Een poging om mit Stellingwerfs Eigen en O.W.N.P. om et oolde historische Battenpad weer eupensteld te kriegen veur peblik is deur de machthebbers weer ofwezen.
Ze zeggen dat iederiene et in de kommende tied minder kriegen zal.
De gezondhied kan bi'jtieden ok slim tegenvallen.
Overvallen mit grof geweld nemen bi'j de dag toe.
Illegale haandel in drugs en wietplantages bin elke dag in et ni'js.

Deur die rotzooi wodden meensken vaeke mal ziek.
Op een pakkien sigaretten en tebak staot alderdeegst te lezen daj' van roken hatstikke dood gaon kunnen.
Grote horden bin verslaafd en roken en spuiten gewoon deur. Dus niet te redden.
De kloof tussen riek en aarm is niet meer te overbroggen.
De keunstzinnige meensken staon stoom of te blaozen omreden ze de subsidie holen willen.
Pattie van oonze poletieke leiders die et now veur et zeggen hebben staon alderdeegst hier en daor te boek as krimminelen.
Hoeveer is de revolutie nog of..?

De kraanten staon d'r bol van hoevule ambteners d'r wel ontslag kriegen zullen.
T.N.T. zal nooit meer de oolde P.T.T. wodden.
Deur et internet is dit allemaole in een stroomversnelling raekt.
Een protte winkeliers gaon op de flesse omdaj' tegenwoordig op internet ok winkelen kunnen.
Je moeten om de haeverklap rekenen en via de tillefoon anheuren dat een aandere leveransier van gas of stroom goedkoper wezen zol.

Zorgverzekerers hakken mit etzelde bielegien.
Oolde meensken raeken hierdeur in verwarring. In triest.
Galliger kuj't haost ok niet beschrieven.
De Duutsers veurspellen een hiele strenge winter. As de Russen de gaskraene mar niet dichte dri'jen.

Een dominee uut Drachten schreef in de L.C. dat de demonen tegenwoordig bi'j de meensken op 'e zoolder zitten.
Een ere dominee uut et zelfde plak is d'r van overtuugd dat over ongeveer 25 jaor Jezus op eerde terogge komt. En dat dan de wereld vergaon zal.
Neffens mi'j bin een protte van zokke meensken geschift. En bin vaeks ok nog wel naor de universiteit west.

Verbelinge of toch warkelikhied..?

Henk de Vries

Battenpad...

In de oflopen maond biwwe saemen mit de gangmaekers van Oude Paden, Nieuwe Wegen naor Staatsbosbeheer west om de meugelikheden te bepraoten et Battengebied eupen te stellen veur pebliek. We weren rieklik gauw uutpraot mit et opperboswaachtertien. Aovens op bedde las ik de onwil nog van heur gezichte en kon d'r niet van slaopen. Ik hebbe een uurtien beneden in de bedelte zitten en doe lekte mi'j dit uut de penne over de levensdroom van een oolde man, en een joonk mit aandere ambisies. En ik zag en ik vuulde een...

Kleuve om de Batten

Zi'j kende alle bloempies
alle besies
mar dan uut boeken
was de beste van de klasse

Hi'j gruuide op in dat
laand van bloempies
en van besies
oolde wieshied in de plasse

Zi'j wus alles van de EHS
ekologisch muulik woord
en van Natura twieduzend
d'r moch een protte niet

Hi'j wus niks van EHS
daor ok niet veur leerd
niks van Natura hoevule
om him kon et wel gewoon

Mar zi'j vun: et kon niet
en zi'j vun: et moch niet
netuur moej' stark behuden
daor past gien meenske in

En hi'j vun: et kan best
en hi'j vun: et mag best
netuur moej' van genieten
daor heuren juist meensken in

Zi'j het et niet begrepen
alliend oge veur een kiepien
en een pollegien blauw gruun

Hi'j het d'r gien begrip veur
en zag al meensken lopen
op zien o zo eigen Battenpad

Hi'j zag niet dat zi'j nog hogerop wol
Zi'j zag niet, de traonen in zien ogen...

pb

Verrassend Nedersaksisch...

Verrassend Nedersaksisch...

Op 13 november 2010 is in Zwolle et boek *'Verrassend Nedersaksisch'* prissenteed.

'Verrassend Nedersaksisch' is een bundel mit gedichten uut Grunningen, Drente, Stellingwarf, Sallaand, et Laand van Vollenhove, Twente en de Aachterhoeke. Ze numen et zels *'zeuven keer zeuven'*. Zeuven van de mooiste gedichten in et Nedersaksisch van veur en nao de oorlog uut alle zeuven Nedersaksische gebieden in Nederland. (*Mar dat is - zoas we vaeker zien bi'j disse klub - niet hielemaole waar.*)

'Specialisten' uut et verscheid an regio's die et Nedersaksisch riek is, maekten een eigenzinnige en verrassende keuze uut et poëtische aanbod. *'Verrassend Nedersaksisch'* is verzorgd deur uitgeveri'je De Kleine Uil in Grunningen in saemenwarking mit de Stichting Saslaand en de Nedersaksische koepelorganisaosie SONT.

Een tal bekende 'specialisten' op et terrein van de Nedersaksische literetuur stelden heur top-tiene van gedichten van ieders gebied saemen. Die 'specialisten' bin:

- Jan Glas, Grunningen
- Henk Nijkeuter, Drenthe
- Gees Bartels, Sallaand en et Laand van Vollenhove
- Gees Bartels, Twente
- Henk Krosenbrink, Aachterhoek
- Philomène Bloemhoff, Veluwe
- Henk Bloemhoff en Peter Riksmá, Stellingwarf.

De inhoud ston onder redactie van:

Jan Glas, Henk Nijkeuter en Henk Bloemhoff.

(Et bin ok iewig en altied dezelve peer naemen!)

Uut Stellingwarf is van de volgende dichters wark opneumen:

- Hendrik Johannes Bergveld
- Martinus Bakker
- Lamkje Hof-De Boer
- Jan v/d Meulen
- Christine Magour-Mulder
- Jan Veldhuizen
- Roely Bakker
- Harmen Houtman
- Johan Veenstra

(Krek zeuven, toch?!?)

'Verrassend Nedersaksisch'

In saemenwarking mit Stichting Saslaand en SONT
uitgeven deur Uitgeverij De Kleine Uil uut Grunningen.

ISBN: 9789077487952.

Et boek telt 96 bladzieden en gelt € 15,00.

Toegift pb: Veur mi'j allemaole bekende naemen mar *'Who the hell is PR-Kwadraod? en wat het die hielemaole mit et Stellingwarfs vandoen..?'* Riksmā zal ongetwiefeld een Drentse schoelemeester wezen van tegen de zestig, schat ik in, et liefste grieze eigenbreide sokken an de voeten hebben, lichtkaans PvdA stemmen en wie wet, nog meer overienkomsten hebben om mitdoen te meugen in et kleine Nedersaksische wereltien in Nederland van vandaege-de-dag dat domineerd wodt deur oold-(of is et toch oolde?)borgemeesters en zelsverzekerde taelvrunties van de boverste kliek, eeh, van de de boverste plaanke. Riksmā het vaaste ok al es mit kammeraoden in een taelige jury zitten en him vaaste ok al es veur aandere haanden spandiensten liend.

Henk Krosenbrink uut de Aachterhoeke kon et niet laoten om ok iene van zien eigen gedichten te selekteren omreden 'aovendzonne' zovule te mooier klinkt as 'avondzon' (*dat doe'j' toch niet beste man, alderdeegst niet as d'r wel beter veurhanen is!*). Hoef ik et hiele selektierepot asjeblief niet (veur) te lezen!

Et liekt mi'j zo toe dat et beslist een mooie bundel wodden is mar om d'r in te kommen moe'j' vanzels wel van onbespreuken gedrag wezen. Et feit alliend al dat wi'j gieniens een uutneudiging veur de prissentasie kregen hadden, zegt al genoeg. Kliekvorming... bah...

pb

Verrassend...

Verrassend dooft de laete aovendzonne
et duuster wodt stillegies bewaekt
deur de maone en oonze lieve Heer

Verrassend is dan niet et goeie woord
etzelde kreengien, altied weer...

pb

Middeleeuwse handschriften...

Ex Libris Tresoar, Middeleeuwse handschriften/Midsieuske hânskriften

Middeleeuwse handschriften...

Vanaf **26 november t/m 22 januari 2011** stelt Tresoar een aantal unieke middeleeuwse handschriften uit de eigen collectie ten toon. Deze tentoonstelling is de eerste in een reeks tentoonstellingen bij Tresoar onder de titel "Ex Libris Tresoar" (uit de bibliotheek van Tresoar).

In deze wisselende tentoonstellingen worden topstukken uit de collectie van Tresoar getoond.

In de tentoonstelling middeleeuwse handschriften zijn enkele, met fraaie miniaturen versierde, gebedenboeken te zien. Stuk voor stuk zijn het unieke stukken. Voor Friesland is erg waardevol het getijdeboekje dat in klooster Thabor (bij Sneek) op 22 december 1488 door broeder Petrus van Bolsward is voltooid, in opdracht van vrouwe Webbetien Wolters. Het handschrift bevat 7 vergulde initialen, geschilderd door broeder Henric.

Ook het oudste boek uit de collectie van Tresoar, Noctes Atticae van Aulus Gellius, uit het jaar 836 is te zien. Het boek is een kopie van een ouder exemplaar dat in het bezit was van Einhard, oud-kapelaan van keizer Karel de Grote. Het in Tresoar berustend exemplaar komt uit de boekerij van de universiteit van Franeker.

Voor het eerst worden binnen Tresoar de twee delen getoond die samen het zogenaamde Gockingahandschrift vormen. Eén deel is onlangs door het Fries Museum aan Tresoar in bruikleen gegeven en het andere deel is door de Ottema-Kingma Stichting gekocht en vervolgens aan Tresoar in bruikleen gegeven. De beide delen waren oorspronkelijk één boek en bevatten 13 paginagrote miniaturen.

De tentoonstelling is tot 22 januari 2011 tijdens de openingstijden van Tresoar gratis toegankelijk.

Kopstôkken...

Et '*Winternommer 2010*' van et vier keer jaors verschierend Kopstôkken, mit prachtige verhaelen en gedichten uut de Kop van Overiessel, is intied ok weer an abbenees rondstuurd.

Wie d'r meer van weten wil kikt mar es op: www.kopstokken.nl

Et Friese greensgeval...

De oolde andudings van de Friese perveensiegreens bin van 't jaor vervongen deur opvalende rooie bodden in de vorm van een pompeblad, mit daor de tekst op: "*Wolkom yn Fryslân*", en an de achterkaante "*Oant sjen*".

Disse teksten vullen niet in de smaek bij pattie autochtone inwoonders van de greensgemienten waar de bodden staon. Reden: zij praoten gien Fries mar Stellingwarfs (naost et Nederlands). Hebben die inwoonders geliek? Of meugen disse perveensiaole teksten wel in et Fries?

Ene 'Ype Dijkstra' schreef as kommentaar op de Friese welkomstboddeboel over et Stellingwarfs: "*Een taal die straks notabene in het kader van het Derde Europese Handvest erkenning zal verwerven.*"

Mar wat is now toch et Dadde Europese Haandvest, zoj' zeggen. Disse beste man wet blikber van et klepeltien mar het gien benul waar de klokke hangt. D'r is vanzels mar ien Europees Haandvest veur minderhiedstaelen en dat is opsplist in Diel I, Diel II en Diel III. Dat is toch hiel wat anders...!

En trouwens BTW, beste Ype: die erkenning van et Nedersaksisch in Nederland is neffens infermaosie uut de waandelgangen, hielemaole nog niet zo wis as jow daenken. (zie: argens anders in dit nummer.)

Ene 'pb' schreef as kommentaar...

Het waarom van de borden is bedacht door de administratieve eenheid, de provincie. Zij betaalt en bepaalt (dus). Het zou haar prijzen als zij dit in alle drie de gangbare talen in dat gebied zou hebben gedaan, het Nederlands, it Frysk en et Stellingwarfs. Helaas...

Het valt mij op dat veel Stellingwerfers een voorkeur uitspreken voor een welkomstbord in het Stellingwerfs. Evenzo herken veel Friezen die voor borden in het Fries kiezen en Stellingwerfers die hun streektaal liever op die borden hadden gezien. Een hoog ikke, ikke, ikke gehalte dus. Het Stellingwerfs valt sowieso af want de gemeenten kunnen op eigen gemeentegrond daar vast nog wel een bord bijplaatsen. De eigen gemeentegrenzen worden door ten minste Ooststellingwerf overigens (nog steeds) met borden in het Nederlands geschreven (o.a. Stellingenweg) aangegeven.

Yn it Frysk dan ek. Of dochs net? At wy de lânsgrinzen oergeane dan wurdt soks vaeks njonken it Nederlâns oanjûn yn it Dútsk, it Ingels en yn it Frânsk (skielk ek yn it Chinees?). Yn dat ljocht besjoen soene in protte oare talen yn oanmerking komme. It boerd soe te lyts wêze. Oeral wurdt al dy boerd-brot trouwens hoe langer hoe mear ferbean. Moat de provinsje sels net it goede foarbyld jaan? Foaral ek om dit soarte tastannen - die te foarsjen wiene -, foar te wêzen; út te lokken?

- Welke karbonade zou jij als gast genomen hebben?
- Heel bescheiden, de kleinste natuurlijk.
- Wel, omdat ik als gastheer die grotere al heb genomen, heb je nu toch ook de kleinste!

Ofwel, als de provincie Friesland net als velen voor ikke, ikke, ikke, kiezen dan hebben ze gewoon gelijk: alleen in het Fries. Als zij zich iets vriendelijker naar de eigen bevolking, maar vooral ook naar 'buitenlanders' hadden opgesteld dan hadden ze m.i. voor drietaligheid gekozen. Niet enkel in het Fries dus!

@Bloemhoff: Jow weten beter as gieniene dat et grootste pat subsidie veur de kultuurtael, et Stellingwarfs, uut de Friese kultuurpotties komt. En dat oons Stellingwarfs vandaegede-dag deur 99,9% Nederlaanstaelige baentiesmannen in de bieten holen wodt; niet deur die vuventwig die et (nog) fesoenlik schrieven kunnen. Uut eigen tellings bliekt dat in dit overigens unieke gebied mit zien drie taelen, die drie taelen in een ongeveer geliekse verholing praot wodden. Lao'we et mar niet over et lezen en nog minder over et schrieven hebben. Et is trouwens hier de vraoge niet wie achtersteld is (of him achtersteld vuult) mar as die bodden allieend in et Fries of niet allieend in et Fries moeten.

NOVEMBER

Terwijl ik dit schrijf is het nog november. Ik kan me amper voorstellen dat driekwart van deze maand al weer voorbij is. Het lijkt wel alsof de tijd steeds sneller gaat. Ik heb soms moeite om het bij te houden. Dat is best jammer. Want november is een speciale maand. Het is de maand van de verstillings en van inkeer. De natuur lijkt af te sterven en in veel kerken zijn deze maand de overledenen herdacht. In ons dorp doen we dat op de laatste zondag van het jaar. Voor gelovigen zijn de overledenen niet echt dood, maar verblijven ze in een fase van verwachting van een nieuw begin.

Net zoals in de natuur de planten niet echt afsterven, maar zich eerder terugtrekken. Als ik naar mijn vaste planten kijk, dan hebben ze alle tekens van leven verloren, maar in het verborgene bereiden zij zich voor op een nieuwe cyclus van leven.

God kan mensen op verschillende manieren aanraken. Dat kan door de natuur, maar ook door de gebeurtenissen in het leven. Veel mensen vinden het lastig om die aanraking te ervaren. En toch gebeurt het dat mensen van binnen uit, vanuit een heel persoonlijke ervaring, vertellen over die godservaring. Je kunt het niet afdwingen om iets van God te ervaren. Eerder het tegenovergestelde. Door je leeg te maken en door stil te zijn, vergroot je je eigen ontvankelijkheid voor tekenen van die andere werkelijkheid. De herfst helpt je daarbij. Je mag net als de natuur naar binnen gaan.

Alle religies kennen het mediteren. Het is een manier om je hoofd leeg te maken van denken en zorgen. Mediteren is een echte herfstsaangelegenheid. Vanuit de stilte kan iets nieuws in je groeien. Het kerkelijk ritme volgt ook die groei. Vanuit de verstillings en het stil staan bij de dood in het leven, groeit er de verwachting.

DECEMBER

De dagen worden elke dag korter. De natuur gaat nog meer de stilte in. De bladeren die nog aan de bomen zitten, zullen snel op de grond vallen. Eeuwenlang hebben mensen zich bezig gehouden met de symboliek van het licht. Omstreeks de zonnwende worden de verhalen over een kind van licht in de kerk verteld. In de vier weken daarvoor bereiden we ons daarop voor. Verhalen over licht staan centraal. Elke zondag brandt er een kaars meer. Dat licht, als symbool voor het goddelijk licht, zoekt zijn blijvende aanwezigheid in de ziel van de mens. Zo kan Christus geboren worden in elk van ons.

Sjalom,

*Erica Plomp-den Uijl, pastor Streekgemeente Friesland's End
tel 0516 44 14 77; e-mail de.pastorije@hetnet.nl*

Gastfrij Frysk-award...

Fjirtjin bedriuwen nominearre foar de Gastfrij Frysk-award

Ofrûne seizoen rûn de gastfrijheidskampanje 'Gastfrij Frysk'. Fan 17 juny oant 1 novimber koene besikers en gasten op in spesjale website, www.gastfrijfrysk.nl, stimme op de hoareka- en toerismegelegenheden yn Fryslân. Tûzenen minsken hawwe in stim útbrocht en in reaksje achterlitten.

Bedriuwen koene meidwaan oan Gastfrij Frysk yn fiif kategoryen. Op grûn fan it oantal stimmen, de beoardielingen en de reaksjes yn it gasteboek hat de sjuery fan Gastfrij Frysk de neikommende bedriuwen nominearre (yn willekeurige folchoarder):

Kategory Hotels:

- Grand Hotel Post-Plaza (Ljouwert)
- Sauna Hotstones (Froubuorren)
- Hotel Eetcafe Duhoux (Wurdum)

Kategory Restaurants:

- Sealesintrum Kolkzicht (Surhústerfean)
- Vof Vis en Meer Visrestaurant (Wâldsein)
- Restaurant Sluiszicht (Warkum)

Kategory Bêd & Brochje:

- B&B De Postoari (Hoarn - Skylge)
- B&B De Dream (Ljouwert)
- Het Vijfde Seizoen (Bantegea)

Kategory Boerecamping:

- Fûgelfrij (Hichtum)
- De Seedykstertoer (Marrum)
- Swalkersstee (De Tike)

Kategory Kafees:

- Kafee Us Thús (Driezum)
- Herbergh Het Wapen van Friesland (Easterlittens)

De sjuery, besteande út: Frans Goerres (Hotel Restaurant Goerres yn Akkrum, winner fan Gastfrij Frysk 2009), Falco de Klerk Wolters (Dean Tourism Management by Stenden University) en Bauke Folkertsma (DeeEnAa online Regio en Citymarketing) sil de kommende tiid de úteinlike winners oanwize.

Gastfrij Frysk is in inisjatyf fan de Praat mar Frysk-kampanje fan de Afûk yn gearwurking mei Koninklijke Horeca Nederland, Vekabo en Beleef Friesland.

Op nor 't volgend jaor..!

Op nor 't volgend jaor!

Dizzember, d'n ted van beste wense;
Nééjaorskaarte, possefels, wor zen ze?
We moete hier hòstig òn 't skrééve
Um al dieje post wir bé te blééve.

Wij doen nou mekare vort aflosse,
Umdè ze binnevalle dik mi bosse.
Èn we wille nie ondankbaar lééke,
Mar vur't antwoord kùmt wèl hil wè kééke.

D'ons die klaagt van skrééverskrampe,
Ik heb mi veul adrèsverlies te kampe;
Och, wor hek die lijst nou toch gelaote?
Ik ken al die dinger nie van baote.

Hee, ès wij nou toch 's nie mer skrieve
Èn mekare goewdgezind toch blieve!
Dan kosse we hil wè mooi bespaore...
Zoiets lupt hard op in al die jaore!

Mar ins in 't jaor moete wèl denke
Òn vriende die oew ok òndacht schenke...
Dùrrum toch mar wir de beste wense
Dus vur ùllie, goewdwillende mense

Ons wense blééve wèl Brabants-talig:
Hopelijk wordt oewe kèrst wir zalig!
Èn't nééj jaor 't schónste nog van alle...,
Dè de toekomst oe mar maag bevalle!

Cor Swanenberg

**En nog es
fielseteerd ...**

Wietske

Tomke...

Mit goedvienen overneumen uut: **De Fryslân**
Dit verhaeltien is van: **Riemkje Pitstra**
Et plaetien is van: **Luuk Klazinga**

Swarte Pyt sliept yn skoalle!

It is nacht.
En hiel stil yn it lokaal fan juf Klaske.
Stap, stap, giet it ynienen by skoalle.
'Hjir moat ik wêze,' seit Swarte Pyt.
Hy hat in sek mei pakjes op 'e rêch.
'Dit is de skoalle fan Tomke.
En fan juf Klaske.'
Hiel stil docht er de doar iepen.
Wêr sil er de pakjes foar de bern del lizze?
Yn in hoekje fan it lokaal stiet in kast mei boeken.
Wat stiet dêr in lekkere bank, tinkt Swarte Pyt.
En wat lizze dêr sachte kessens.
'Wat bin ik slûch,' gappet er dan.
Eefkes letter falt Swarte Pyt yn 'e sliep.

Kornelia bringt Tomke nei skoalle.
Hjoed is it Sinteklaasfeest.
Hjoed krije se pakjes.
Tomke wol de skoalle yn stappe.
En de oare bern ek.
Mar wat is dat no?
Juf Klaske stiet foar de doar.
'Ssst, eefkes wachtsje,' seit se.
Se docht de finger op 'e mûle.
Alle gear hiel stil op 'e teantsjes it lokaal yn.'
Hiel, hiel stil slûpe se achter juf oan.
By it lêshoekje bliuwt juf stean.
En dan... sjocht Tomke it.
Op de bank leit... Swarte Pyt!
Grrr, grrr, hy sliept.
'Wa doart him wakker te meitsjen?' flûstert juf.
'Ikke wol,' seit Tomke.
Hy makket in toeter fan de hantsjes.
En dan ropt er lûd yn Pyt syn ear:
'Swarte Pyt, wakker wurde!'
Swarte Pyt springt in meter omheech.
'Wêr, wwwêr bin ik?' stammert er.
'By juf Klaske,' seit Tomke.
'O, ik bin yn 'e sliep fallen!' seit Pyt.
'Ik moat daliks fuort.
Der wachtsje noch folle mear berntsjes op my.'
Hy jout gau de sek mei pakjes oan juf.
En dan draaft er de doar út.
'Dach Swarte Pyt,' roppe de bern.
Mar Pyt heart it al net mear.

Zwatte Piet slapt in schoele!

Et is nacht.
En hiel stille in et lekaol van Juf Klaske.
Stap, stap, gaot et opiens bi'j schoele.
"Hier moe'k wezen," zegt Zwatte Piet.
Hi'j het een zak mit pakkies op 'e rogge.
"Dit is de schoele van Tomke.
En van juf Klaske."
Hiel stillegies dot hi'j de deure eupen.
Waor zal hi'j de pakkies veur de kiender henneleggen?
In de hoeke van et lekaol staot een kaaste mit boeken.
Wat staot daor een lekkere baank, daenkt Zwatte Piet.
En wat liggen daor zaachte kussens.
"Wat bin ik minnegies," gaept hi'j dan.
Even laeter vaalt Zwatte Piet in slaop.

Kornelia brengt Tomke naor schoele.
Vandaag is et Sunderklaasfeest.
Vandaag kriegen ze pakkies.
Tomke wil de schoele in stappen,
En de aandere kiender ok.
Mar wat is dat now?
Juf Klaske staot veur de deure.
"Ssssst, even geduld," zegt ze.
Ze dot de vinger veur de mond.
Allemaole hiel stillegies op de ti'jgies et lekaol in."
Hiel, hiel stillegies sloepen ze achter juffer an.
Bi'j et leeshoekien blijft juf staon.
En dan... zicht Tonke et.
Op de baank ligt... Zwatte Piet!
Grrr, grrr, hi'j slapt.
"Wie durft him wakker te maeken?" fluustert juf.
"Ikke wel," zegt Tomke.
Hi'j maekt een toeter van de haanties.
En dan ropt hi'j luud in Piet zien oor:
"Zwatte Piet, wakker wodden!"
Zwatte Piet springt een meter omhogens.
"Waor, wwwaor bin ik?" staemelt hi'j.
"Bi'j juf Klaske," zegt Tomke.
"O, ik bin in slaop valen!" zegt Piet.
"Ik moete vot-en-daolik vot.
D'r waachten nog vule meer kiender op mi'j."
Hi'j geeft juf vlogge de zak mit pakkies.
En dan lopt hi'j hadde tot de deure uut.
"Dag Zwatte Piet," roepen de kiender.
Mar Piet heurt et al niet meer.

In 1995 stuurde Jannie D. uut Wolvege veur de Oolde Pookpries zoe'n 120 mit de haand schreven bladzieden in van een vertaeling van *'Bekende oude volksverhalen'*. Jannie het doe liekewel de pries niet wunnen, dat wodde Jan Oosterhof van Steggerde. In een brief van de *'Warkgroep Oolde Pook-pries'* wodde Jannie liekwels slim prezen veur heur wark en ze zollen et prachtig vienen as heur vertaeling nog es op de legere schoelen inzet wodden kon bij et vak Hiemkunde. Daor is neffens oons an now toe niks van kommen mar wi'j vienen de verhaelen ok best de muute weerd...

De lange Winter

D'r was es een boer. Die hadde een hiele domme vrouw. Op een dag slaachtte de boer een varken.

"Zo," zee hi'j tegen de vrouw, "die moe'n we holen veur de lange Winter."

"Goed," zee de vrouw. "Ik zal d'r om daenken." De boer mos nog even naor de stad toe.

Wiels hi'j vot was, klopte d'r een bedelder an de deure. De domme vrouw dee de deure los. Ze schrok wel even, omreden de bedelder zo laank was.

"Verdorie," zee ze mit een lachien, "ie lieken de lange Winter wel."

"Dat bin ik ok," zee de bedelder.

"Dat komt dan goed uut," zee de vrouw, "want mien man het krek een varken slaacht. En dat zowwe veur de lange Winter holen. Et liekt me mar et beste, daj' die dan drekt mar mitnemen." Dat vun de bedelder ok. Hi'j laedde et slaachte varken op zien rogge en leup d'r vlogge mit vot. Een uurtien naotied kwam de boer weer thuus. Wat keek hi'j vreemd op, doe hi'j zag, dat et varken vot was. Zien vrouw vertelde, dat de lange Winter an de deure west was. En dat ze doe et varken mitgeven hadde. De boer was poer lelk.

"Ik gao now de straote uut!" reup hi'j. "Ik zal zien, a'k nog een dommer wief as ieje zien kan te vienen, Triene! As me dat lokt, dan meuj' blieven. Mar as et me niet lokt, dat zet ik je sebiet op 'e straote!" De boer leup kwaod vot.

Op 'e straote kwam hi'j een waegen tegen, mit een peerd d'r veur. Boven op de waegen ston een vrouw. Zi'j dreug een zwaore zak op 'e rogge. Dat die zwaor was koj' goed zien, want de vrouw ston hielendal veurover beugen.

"Vertel es, vrouw!" reup de boer. "Waoromme staoj' in die waegen mit die zwaore zak op de rogge?"

"Ach," zee de vrouw, "ik hebbe zo te doen mit et peerd. Et aarme dier moet die grote zwaore waegen al trekken. Doe docht ik: dan zal ik de zak wel dregen. Zo het et peerd et een betien makkeliker, hèn?" De boer stapte vot-en-daolik op huus an.

"Et is in odder, Triene," zee hi'j. Ie meugen blieven, want d'r lopen werachies nog dommere vrouwluden rond as ie binnen!"

Jannie D.

Oera Linda boek...

Het Oera Linda boek blijkt van Eeltsje en Joost halbertsma. Dat het Oera Linda Boek een mystificatie is, is al in de 19de eeuw bewezen, maar over het auteurschap van het curieuze boek wordt tot vandaag gesteggeld. Ook daaraan komt een einde, nu bewezen is, dat de gebroeders Eeltje Halbertsma (1797-1858) en Joost Halbertsma (1789-1869) het Oera Linda Boek hebben geschreven. Eeltje Halbertsma was arts en volksschrijver. Hij schreef ook het volkslied van Friesland. Joost Halbertsma was predikant, taalkundige en schrijver. De Halbertsma's waren daarvoor al eerder in beeld, maar het overtuigende bewijs kon toen niet geleverd worden.

Voor het onderzoek van het auteurschap van het Oera Linda Boek is dezelfde methode gevolgd als in het geval van het onderzoek naar het auteurschap van de Rijkmkroniek van Klaas Kolyn, dat het bewijs opleverde, dat de beroemde 17de eeuwse historicus en classicus Petrus Scriverius de schrijver is geweest van de Rijkmkroniek. De methode bestaat uit het opstellen van een daderprofiel, zoals door de politie wordt gehanteerd bij het oplossen van misdrijven als moord en brandstichting. Omdat er geen andere bronnen of getuigenissen zijn, wordt het daderprofiel opgesteld aan de hand van kenmerken van de gemystificeerde tekst. Afhankelijk van de mate van detail levert dit een aantal verdachten op. Vervolgens worden deze kenmerken getoetst aan andere publicaties van potentiële mystificatoren en wordt een onderzoek ingesteld naar omstandigheden en eventuele motieven van de mogelijke daders om gebruik te maken van anonimiteit.

In het geval van het Oera Linda Boek werd een eerste aanknopingspunt gevonden in de cryptische weergave van de naam van Eeltje Hiddes als de zogenaamde twee schrijvers van eerdere versies van het Oera Linda Boek: Liko en Hiddo. De naam Liko was al eerder door Obbema en van der Meij in verband gebracht met Eelco (zowel Eelco Verwijs als Eeltje Halbertsma), maar voor Hiddo was geen goede kandidaat gevonden. Genoemd wordt een zoon van Joost Halbertsma, maar van diens betrokkenheid bij het werk van zijn vader en oom was niet eerder gebleken. Ook wordt Hiddo in verband gebracht met de amanuensis van de Provinciale Bibliotheek van Friesland, maar dat was ver gezocht. Daarop werd het vermoeden uitgesproken, dat niet twee personen bedoeld werden maar een voornaam en vadersnaam (Eelco Hiddes), waarbij de mogelijkheid bleef bestaan van samenwerking van Eeltje en Joost Halbertsma. Eeltje Halbertsma trad immers vaak op als uitgever voor zijn broer. Simon Gabbema

Het idee van een oeroude Friese beschaving lijkt ontleend te zijn aan Simon Abbes Gabbema (1628-1688), geschiedschrijver van de Staten van Friesland, die zijn sporen heeft verdiend door de aanleg van een grote collectie boeken en handschriften over de Friese geschiedenis, waaronder de Codex Roorda, en ca. 12.000 brieven, waaronder brieven van Erasmus. Op historisch gebied heeft hij teleurstellend weinig gepresteerd. Zijn levenswerk heeft ook niets met de geschiedschrijving van doen, maar gaat over de flora: *'Friesche Lvst-gaarde ofte Boom-Heester-Bloem-en Kruyd-Waarande'*. In het voorwoord hiervan schrijft Gabbema, dat de kennis van kruiden al een reeks van jaren voor de geboorte van Christus bij de Friezen bekend was. In dit verband noemt hij Apollo als uitvinder van de medicinale werking van kruiden. Deze Apollo vinden we in het Oera Linda Boek als Apol terug als echtgenoot van Adela. Het is opmerkelijk, hoe vaak medicinale kruiden en toverkruiden in het Oera Linda Boek voorkomen. Nog frappanter is, dat Gabbema de eerste is geweest, die in zijn studententijd in Groningen een gedicht in een eigengemaakt soort Oud-Fries heeft geschreven, dat op de Academie van Franeker werd voorgedragen, maar wel in Groningen werd gepubliceerd. In feite is de Friese Beweging met Simon Gabbema begonnen. Het is dus goed mogelijk, dat Gabbema de Halbertsma's tot het Oera Linda Boek in het Oudfries heeft geïnspireerd.

Bewijs

De bevestiging van het vermoeden, dat het duo verantwoordelijk was voor de mystificatie kwam tot stand door vergelijking van specifieke kenmerken van het Oera Linda Boek.

1. Jaartelling. In het Oera Linda Boek wordt een jaartelling gebruikt die afwijkt van alle andere jaartellingen, namelijk gerekend vanaf het verzinken van Aldland (het oude land), dat wel

beschouwd wordt als het Atlantis van het Noorden. Joost Halbertsma schreef een verhandeling over de tijdrekening.

2. Maandnamen. In het Oera Linda Boek worden afwijkende maandnamen gebruikt, zoals Wolvenmaand, Sellemaand, Herdemaand, enz. Die maandnamen blijken te zijn ontleend aan Oudengelse maandnamen, ontleend aan Beda Venerabilis. Joost Halbertsma maakte enkele reizen naar Engeland en schreef over het Oudfries en het Oudengels, maar in het bijzonder wijdde hij een artikel aan de etymologie van de Sellemaand (= pannekoekenmaand, februari).
3. Christus in Tibet. In het Oera Linda Boek komt een uitvoerige passage voor over de donkere jaren van Jezus Christus, de periode tussen diens geboorte en kruisdood. Volgens het apocriefe Thomas Evangelie (Actae Thomae) kreeg Jezus Christus in die jaren zijn opleiding tot geloofsleraar in Tibet bij de Hindoes en Boeddhisten. In het Oera Linda Boek krijgt Christus de bijnamen Fo, dat is de Chinese naam voor Boeddha (door Ottema onjuist vertaald als vals - Frans faux) en Boeddha ofwel buidel. Het Oera Linda Boek verhaalt over de ontmoeting van Christus met een Friese slaaf in de Punjab, de streek in het zuiden van Afghanistan en Pakistan. Daaraan vooraf gaat een uitvoerige beschrijving van de deelname van de Friezen aan de veldtocht van Alexander de Grote door zich aan te sluiten bij diens admiraal Nearchus en een al even uitvoerige beschrijving van het landschap van de Punjab, dat volgens het boek even plat is als Friesland. De voorouders van de Friese slaaf zijn kennelijk in het gebied blijven wonen. Het is wederom de doopsgezinde predikant Joost Halbertsma geweest, die als eerste een boek schreef over de oorsprong van het Boeddhisme.
4. Taal. Het Oera Linda Boek is niet geschreven in het Westerlauwers, zoals te verwachten zou zijn op grond van de vindplaats Den Helder of de woonplaats van de Halbertsma's Grouw of Leeuwarden, maar in het Oudrűstringisch, het Friese dialect, dat gesproken wordt in Ost-friesland (D). Het Oudrűstringisch wordt gekenmerkt door de uitgang -on in plaats van -en (hildon - hilden, bodon - boden) en de oude negatief nawet > navt (= niet), eigenlijk heeft niet, zoals in het Engels don't - do not wordt gehanteerd. Het Oudrűstringisch wordt gezien als ouder dan het Westerlauwers en als een taalfase, die volgt op het Gothisch. Joost Halbertsma schreef een verhandeling over restanten van het Gothisch in het Fries. Woorden en uitdrukkingen, die niet in de rechtsteksten voorkwamen, werden naar analogie gevormd.
5. Volkstaal. Joost Halbertsma behoorde tot degenen die waardering uitten voor de volkstaal en evenals Johan Winkler een studie maakte van het Amsterdams. Winkler ging daarin overigens verder dan Halbertsma door in het Amsterdams dialecten tot op buurt- en straatniveau te onderscheiden. Amsterdamse woorden als foddik (lamp, lantaarn) en faliekant (totaal verkeerd), die in het Oera Linda Boek een pregnante plaats innemen, wijzen op het auteurschap van de Halbertsma's. Joost Halbertsma studeerde van 1807 tot 1813 aan de Doopsgezinde Kweekschool te Amsterdam en het Athenaeum Illustre theologie in Amsterdam.

Halbertsma (1863:4): *'Het Hollandsch is als boekentaal het gewrocht van mannen, die meenden, dat alles, wat zij voor dialectisch aanzagen, als onbeschaafd, klein-burgersch en boersch, zorgvuldig vermeden moest worden. Anders zou de taal niet deftig zijn [...]. Met deze deftige zuivering heeft men eene talloze menigte der schilderachtigste woorden en zegswijzen prijs gegeven, en indien de Hollandsche boekentaal dit verlies ooit zal herstellen, zoo kan zulks alleen gebeuren door een groot en koen vernuft, hetwelk haar uit de volkstaal, als de eeuwig wellende moederfontein, weet te laven, te verfrissen en te verrijken.'*

Profiel als combinatie van specifieke kenmerken

De conclusie, die hieruit getrokken mag worden, is, dat Eeltje Halbertsma als uitgever van het Oera Linda Boek zou functioneren, maar dat het in belangrijke mate geschreven is door zijn oudere broer Joost Halbertsma, die daarin specifieke elementen uit zijn eerdere publicaties op theologisch en taalkundig gebied heeft verwerkt. Op beide gebieden is er sprake van een polemiek met geloofs- en vakgenoten. Op taalkundig gebied moet Hettema (Syrhed) het ontgelden, die voor het Fries Genootschap Oudfriese teksten publiceerd. Het polemische karakter van het Oera Linda Boek is de reden voor de verhullende mystificatie. Van publikatie is het, zoals we hierna zullen zien, niet gekomen.

Datering 1858

Waarschijnlijk is het Oera Linda Boek in de jaren 1856-1858 geschreven. In 1856 ging Joost Halbertsma, predikant in Deventer, met emeritaat, zodat hij tijd had om zich aan het schrijven te wijden. In 1858 (22 maart) overleed plotseling Eeltje Halbertsma. Het Oera Linda Boek eindigt midden in een zin... Enkele passages, die al wel in het boek waren vooraangekondigd, bleven ongeschreven. De genoemde periode klopt ook met andere zaken, die in het Oera Linda Boek worden genoemd, te weten de longziekte onder het vee, waarmee Friesland voor het eerst in 1842 werd geconfronteerd en de ontdekking van paalwoningen in Zwitserland in 1854. In die tijd is er in het bovenrijngebied in Zwitserland sprake van een goldrush, waarbij het goudhoudende sediment niet in goudpannen wordt 'gepand' zoals tegenwoordig, maar over opgespannen schapenvachten werd uitgegoten. Het Oera Linda Boek maakt melding van de goldrush met de verouderde techniek. Deze goldrush heeft Zwitserland als bankiersland op de kaart gezet.

Juulschrift

De discussie over de echtheid en het auteurschap van het Oera Linda Boek is steeds bezwaard geweest door de presentatie van het boek in een zelfgemaakt juulschrift (in de literatuur vaak aangeduid als runenschrift). Deskundig papieronderzoek in 1876 wijst uit, dat het papier hoogstens 25 jaar oud is en afkomstig is uit Limburg. Dit komt goed overeen met de berichten, dat het boek eerst in 1858 na de dood van Eeltje Halbertsma in handen van Cornelis over de Linden is geraakt, hoewel die bij hoog en laag beweerde, dat het boek al generaties in het bezit van de familie was. Dat klopt dus niet met de genoemde datering van de longziekte, de paalwoningen en de goldrush. Gegevens over, hoe Cornelis van der Linden aan het Oera Linda Boek is gekomen, ontbreken, zodat we het met een reconstructie moeten doen. Daarbij wordt er van uitgegaan, dat de omzetting in juulschrift in de periode 1858-1866 heeft plaatsgevonden. Dus feitelijk los staat van het Oera Linda Boek. De presentatie als pseudo-runenschrift op overlands papier volgt de tekst over de ontwikkeling van het staande en lopende schrift voor tekst en getallen afzonderlijk, zowel in majuskel als in minuskel. Er is sprake van een misinterpretatie van rvschrift = runenschrift. Bovendien weten boekbinders als geen ander de papierkwaliteiten te beoordelen.

Stadermann

Vermoedelijk hebben boekbinder Ernest Stadermann (1820-1866) en zijn zoon boekhandelaar Heinrich Adalbert hier een rol in gespeeld. Ernest Stadermann was een collega van hellingbaas Cornelis over de Linden bij de Marine in Den Helder. Ze raakten bevriend. Stadermann was afkomstig uit Erfurt (Pruisen), waar hij werkte als boekbinder. Vanwege zijn deelname aan een agitatiegroep, vergelijkbaar met de Baader Meinhoff groep, kreeg hij een Berufsverbot opgelegd, nadat hij in het Proces Weiding als getuige was gearresteerd. De casus Stadermann haalde de jurisprudentie. Hij week in 1843 met zijn gezin naar Nederland uit en werd bij de Marine als tolk aangesteld. Zijn zoon Heinrich werd boekhandelaar. Hij trouwde met Elisabeth Vroom, dochter van Cornelis Vroom en de Friezin Martje Martens, winkelierster in Leeuwarden. Wellicht heeft Heinrich Stadermann het concept van het Oera Linda Boek opgekocht uit de boedel van Eeltje Halbertsma of is het hem aangeboden. Mogelijk hebben de Stadermannen het handschrift in een zelfgemaakt juulschrift omgezet en een poos in een palingrokerij in Enkhuizen (het ouderlijk huis van Andries over de Linden) gehangen om het oud te doen lijken (het vergeelde papier is aan de binnenkant wit) om het daarna voor goed geld aan Cornelis over de Linden te verkopen, zoals ook tegenwoordig nog onechte familiewapens bedriegelijk aan de man gebracht worden. Feit is, dat Cornelis over de Linden, die overtuigd was geraakt van de echtheid van het Oera Linda Boek, direct na het overlijden van Ernest Stadermann contact opnam met Eelco Verwijs voor de vertaling van het boek. Verwijs was overtuigd van de echtheid totdat Johan Winkler hem de onechtheid aantoonde en Verwijs zich van de zaak terugtrok en aan Winkler overdroeg. Ook het Fries Genootschap betwijfelde de echtheid, maar J.G. Ottema geloofde daar wel in en publiceerde het Oera Linda Boek, waar zo veel om te doen geweest is. Beckering Vinckers bewees enkele jaren later in het Friese Genootschap de onechtheid van het Oera Linda Boek.

Samenvatting

Het Oera Linda Boek is een polemisch geschrift, dat door volksschrijver Eeltje en zijn broer predikant en taalkundige Joost Halbertsma werd geschreven. Het boek bleef onvoltooid door het overlijden van

Eeltje Halbertsma in 1858. De presentatie in de vorm van een juulschrift staat los van het concept van de Halbertsma's en is vermoedelijk toegevoegd door Ernest Staderman en zijn zoon Heinrich. De presentatie als zelfgemaakt juulschrift (verkapt runenschrift) berust op een misinterpretatie van de tekst. De echtheid staat niet meer ter discussie.

Menno M.A. Knul

website: www.rodinbook.nl

contact: rodinmk@gmail.com

[Naar de tekstversie](#)

- [Home](#)
- [Zoeken](#)

Verordeningen

De Stellingwarver Schrieveri'je Pries

Gegevens van de regeling

Overheidsorganisatie:

Officiële naam regeling:

Citeertitel:

Vastgesteld door:

Gemeente Weststellingwerf

Rieglement De Stellingwarver Schrieveri'je

Rieglement De Stellingwarver Schrieveri'je

gemeenteraad

algemeen

Onderwerp:

Deze versie is geldig tot (als de vervaldatum is vastgesteld):

Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd

- Gemeentewet, artikel 149

(Artikel 149: De raad maakt de verordeningen die hij in het belang van de gemeente nodig oordeelt.)

Zie verderop in dit e-blad veur et komplette verhael over disse *bi'j Wet verbeuden* 'Verordening'.

Diel III erkenning...

Diel III erkenning

In de waandelgangen liekt et d'r op dat erkenning van et Nedersaksisch onder Diel III van et Haandvest veur kleine taelen d'r - gelokkig, neffens mi'j - niet komt. Staotssiktaoris, vrouw Ank Bijleveld dee dan wel slim positief doe een dillegaosie van de Nedersaksische instituten heur de vraoge veurlegd het mar zij zit niet meer op dat plak en het d'r now dan ok niks meer mit te maeken.

De Nederlaanse regering het him destieds, in 1997, verplicht om erkennings van streektaelen eerst veur te leggen an bi'jglieks de Taelunie. Mit as grootste argement dat aandere taelen as et Nederlaans et Nederlaans zels as heufdtael in oons laand allieend mar ofbrokkelt, is de Taelunie dan ok falikaant tegen erkenning van streektaelen. De Taelunie is d'r veur om et Nederlaans in ere te hollen en de ienhied van et Nederlaans te beweren. Oonze regering zicht et vanzels ok al lange ankommen dat Zeelaand en Limburg ok vot weer an de belle trekken zullen.

D'r bliken deur de Nedersaksische blispoters trouwens ok hielemaole gien of gien genoeg taelkundige argementen andreugen te wezen bi'j de veurdracht om et Nedersaksisch in Nederlaand onder Diel III te erkennen. Hier en daor wo'n d'r vanzels wel meer deskundigen vraogd. Zo is dr. Hans Bennis, direkteur van et Meertens Instituut bi'jglieks ok slim tegen erkenning. Persoonlik he'k hier en daor ok mien best daon om de weens van Bloemhoff c.s. tegen te hollen. Al mit al staot et d'r in mien ogen dan ok goed veur: et Nedersaksisch (waor et Stellingwarfs ok toe heurt) zal die erkenning onder Diel III ditkeer dan ok weer mooi mislopen. Ik vien dat hatstikke goed ni'js en kan dan ok haost niet waachten op die officiële bosschop uut Den Haag...

pb

Schenking van verzameling Alice-in-Wonderlandboeken van Tiny Mulder aan Tresoar

Schrijfster Tiny Mulder die onlangs overleden is, heeft Alice's Adventures in Wonderland (1865) van Lewis Carroll in het Fries vertaald. De vertaling, Alice in Wûnderlân, verscheen in 1964 bij de Drachtster uitgever Laverman met daarbij de wereldberoemde illustraties van Sir John Tenniel. Tiny Mulder heeft altijd plezier aan Alice gehouden en er allerhande uitgaven en vertalingen van verzameld. Haar grote collectie Alice-yn-Wûnderlânboeken zal op de Moanne-jûn over Tiny Mulder, die **dinsdag 7 december om 20.00** uur in Tresoar gehouden wordt, aan Tresoar geschonken worden.

Nicolaas Matsier, achterneef van Tiny Mulder en net als zij letterkundige, zal die avond spreken over de interesse die hij met Tiny Mulder deelde. Ook hij is namelijk vertaler en groot liefhebber van Alice's Adventures in Wonderland. Van zijn essays Alice in Verbazië is in 2009 een tweede druk verschenen waarin Tiny Mulder ook nog met eer genoemd wordt. Een aantal uitgaven en vertalingen van Alice's Adventures in Wonderland uit Tiny Mulder haar collectie zal 7 december voor het publiek al te zien zijn.

De uitgave Alice in Wûnderlân werd in 1994 opnieuw uitgegeven en is nog altijd leverbaar.

Sammie...

Wi'j kregen een riegel verhaelties van iene die in heur kienderjaoren en een hiel schoft daornao, in de Westhoeke woont het. Ze geven de warkelikhied an, zo zi'j die in de dattiger jaoren en in heur veerdere leven mitmaekt het. De verhaelties staon allemaole op himzels, bin oorspronkelijk mit de haand schreven en zullen zolange as de veurraad strekt bi'j toeren 'An de Liende' hongen wodden. De verhaelties bin schreven onder de verschoelnaeme: *'Sammie', Verhaelties uut de Westhoeke.*

.....

Kastdiner bi'j Van der Valk...

Een week of wat veur de kastdaegen kree 'k een brief van de Oolderenbond en d'r ston in dat d'r ongeveer twiehonderdduzend ienzeme oolderen in Nederland binnen. De tekst is wat ingewikkelder mar de kraante ligt intied al in de ooldpepierbak. Ze wollen op een gegeven mement al die oolderen een kastdiner van € 15-- anbieten bi'j Van der Valk, o.e. in Wolvege. Now, docht ik in eerste instaansie, dat is aorig en de pries is ok te doen. Altemet wodt 't wel gezellig om mit een protte aandere saemen lekker te eten en Kast te vieren. D'r zat ok een akseptgirokaorte bi'j mit mien naeme en adres d'r op. Ik hoefde alliend mar mien haand te zetten en et bedrag van vuuftien euro in te vullen. Et was ok niet arg om een hoger bedrag in te vullen. De boel koj' zo in et bi'jleverde kevot te stoppen en dan kwam alles in odder. Prachtig mooi an now toe. Mar doe ik veerder leesde kwam de gorilla uut de mouwe.

Ik moch wel betaelen mar niet kommen. Ik mos veur een aandere ienzeme ooldere betaelen en de oolderenbond gong mit de ere strieken en ik moch thuisblijven achter mien eigen proesien stampot. Ik vul haost van de stoel van verbaozing, wat een verstaand! Ze hebben me niet zo gek kregen en ik heb de akseptgirokaorte verscheurd. Doe he'k op et overbleven pepier een verhaeltien schreven dat ik echt niet zo gek was om vuuftien euro te betaelen veur et eten van een aander en dat zi'j dan de grote kastman uuthangen zollen. De brief he'k in et retourkevot stopt, een postzegel moch wel mar hoefde niet. Dat jim kun et wel raoden wa'k daon hebbe.

Daornao he'k 'm op 'e busse gooid. Ik bin zels ok oold en al meer as een halve ieuw alliend en butendat ok nog invalide. Ik hebbe nog nooit van mien leven een kastpakket of zokswat had. Dat gaot vaeks naor meensken die heur wat de centeraosie anbelangt wel redden kunnen en et hielemaole niet neudig hebben. Ik wete intied wel hoe ik de kastdaegen deurkommen moet, lekker bi'j de waarme kachel, de boel wat versieren, wat lekkers in huus haelen, (van die vuuftien euro) tillevisie an, kastlieties luusteren, mitzingen en genieten. Die twiehonderdduzend inzeme oolderen gaon mar lekker te eten en genieten bi'j Van der Valk, overal in et laand en maeken d'r mar een gezellige boel van, eet ze lekker mar niet van mien kaele AOW-gien.
Vrede op eerde...

Sammie

Brontael, doeltael...

Brontael, doeltael...

Naor anleidinge van et stokkien in een veurige 'An de liende' over Jan Koops zien vergeliek van oonze Markus en et stokkien in et kärkeblad 'De Earn' kwam o.e. een reaktie van exegeet dr. Lammert Jansma. Hi'j schrift oons over Markus 4:3

"Luister (*akouete*) en (*idou*) wees opmerkzaam. Hij/Er ging uit (*ekselthen*) - de zaiende (*ho speiroon*) te zaiien (*speirai*).

Dus: Een man/iemand ging eens (uit om te) zaiien, is net zo goed als een zaaier, etc. De sobere vertaling voorkomt *aramismen/hebraïsmen* als: de slager slacht, de maker maakte, de doener deed."

We legden zels etzelde stokkien uut de (letterlike) Naardense Biebel d'r ok nog even naost: "*Hoort!- zie, de zaaier ging uit om te zaiien; en het geschiedde bij het zaiien...*"

Auwe dan even veerder zuken dan kowwe op Wikipedia een tekst tegen die zegt: Een *hebraïsme* is een woordvorming of uitdrukking die ***in strijd*** is met de regels in een taal, wanneer het woord of de uitdrukking te letterlijk uit het Hebreeuws is vertaald. In het algemeen heet zo'n stijlfiguur een ***barbarisme***. In de Statenvertaling komen veel *hebraïsmen* voor, vaak in de vorm van het Hebreeuwse genitief. Een bekend voorbeeld daarvan is de uitdrukking '*het heilige der heiligen*', waarmee eigenlijk de overtreffende trap wordt bedoeld, in dit geval: *het allerheiligste*.

Een *hebraïsme* is ook de letterlijke vertaling van de aanhef van een nieuw verhaal, bijvoorbeeld met '*en het gebeurde*' of '*het is geschied*'.

Er staan vele *hebraïsmen* in de Statenvertaling, omdat men probeerde de brontekst zo nauwkeurig mogelijk te volgen, ***en niet om zo zuiver mogelijk Nederlands te schrijven***. Dat leidde ook tot verdubbelingen in de tekst, zoals: *En het leven van Sara was honderd zeven en twintig jaar; dit waren de jaren des levens van Sara*.

Auwe al disse wieshied veur oonszels op een riegien zetten dan trekken we haost de konklusie dat et in et Stellingwarfs now dan ok krek niet wezen moet: "*de zaaier ging uit om te zaiien*", want as dit in stried mit geef Nederlaans is, is et - in dit geval - ok in stried met de riegels van et geef Stellingwarfs, liekt mi'j zo toe. De NBV - en dus de '*Biebel in et Stellingwarfs*' - is blikber nog niet zo hiel verkeerd...

Biebelvertaelen.... we zeden et al zo vaeke: beginne d'r mar niet an!

pb

Bolding vertelt verder (22)...

Goi'j allemoale,

Et wordt neug tied dai'j van oens heurt. De leste keer was al weer een half joartien e'lene. Nog mar eempies en dan is et al weer Sunterklaos en de Karst kump er mitiene noa. Van dat Sunterklaos gedoe verneme wi'j hier niet zo veule, mar van de drokte van de Karst zo veule te meer. Ie kunt de leste weke al hoast niet een winkel in goan of 'Jingle Bells' dreunt oe in tegen. En dan te bedenken da'w dat nog wel een weke of vere an heuren mut. Now he'k van neture al niet veule op mit meinsen die oe van allerhaande rommel, die ai'j niet neudig bint, an wilt smeren, mar disse tied van et joar ma'k mi'j dat nog meer krengerug.

Geertien zit heel aans in menare. Die mut ieder reklamebladtien uutsellen en ze hef oaveral briefvies liggen van koopies woar ze neug veur op 'tjak mut. Now ku'j bi'j oes in et dorpien alles kriegen wat ai'j zo dageliks neudig bint mar Geertien giet vaker wat wieder op sjouw um in de stad veurdeliger uut te kunnen. Mar goed, ik laote heur mar. Oaver de joaren he'k wel eleert dat dat et de beste meniere um de vrede te bewaren. Ze hef ook et hele huus al weer in Karststemming, en ik mut zeggen as 's aovens de luggies an kooft liekt et arg gezellig. Ze hef al weer heel wat pluumpies had van de vrouwluu die hier oaver de vloere kooft.

Lestdaags bin'k ies weer joarig e'west en de kiender hebt mi'j goed bedacht. Omdat vief en zeuventig toch wel wat biezunders is en meer verdiende dan een paar schoapenwollen sokken of boezeroen, kwamen ze mi'j doar mit een spiksplinternijje laptop an zetten. Ik harre mit mien olde komputertien een bulte trammelant de leste tied en ze vunden da'k now neudig ies wat moderner mus. Now dat was netuurlik wel gloepens mooi mar ik mut zeggen dat zo'n ni'j gevallegien mi'j nog wel ies wat heufdzeerte gef. D'r zit een ingebouwde moes in en dat ding is barre gevulig en mien kroeme en dikke vingers verscheiden moal te rap of.

Mien komputerzeune he'k der al ies bi'j had toen alles in de warre zat. Now woont hi'j mit zien gezinnegien een uurtien bi'j oens vandoan. Ze heb 't schienbar altied drok, kiender hen ieszokkie, muziek, karkegedoe en goa mar an. Veur de tied mus ik mar wachten tot meneer et gelegen kwam. Now kun ik mien laptoppien onder de n'arm nemen en - um zo te zeggen - noa melkenstied noar hun toe te rieden.

Ook al hei'j al lange tied niet veule van oens heurd ik mut zeggen da'k oen bladtien altied van veuren noar achter uutselle. Geertien, die zulf meuite hef mit oens taaltien - verstoan giet nog wel mar leizen niks heur -, wet net wanneer de Liende weer binnen is. Ze hef dan veur een hele oavend gien kiend an mi'j en kan dan mooi heur eigen 'soaps' zien zonder dat ik oaver sport of et ni'js begun te drammen.

Wat de Liende angiet, veural de stukkies van dat wievien uut Gieteren, mar ook Giele van de Kaampe valt er goed in. As jongkerel he'k in die contreien nog al wat rond e'zwalkt. In Stienwiek he'k mien eerste pennelickersbaantien had, dat blif nog goed bi'j. Vanzulfs he'k de boek vaste mutten hollen van et lachen oaver dat mannegien in et ziekenhuus. Zulf he'k er ook een schoffien deur e'bracht en ik zie et gebeuren zo veur mi'j.

Wi'j woont al were te lange in et butenlaand um de politiek van subsidies en zuks te begriepen, mar ik zol niet geern willen dat die Piet Bult er de musse der bi'j neer gooit. Mannegien, ik wete zeker dat dit bladtien veule meinsen een hoop wille gef.

Veurdatt ik an mien oorlogsstukkien begunne wilt Geertien en ik zei de gek, oe een gezellige karst toe weinsen mit iederiene die oe dierbaar bint en vanzulfs et allerbeste veur et nije joar. In et biezunder een goeie gezondheid. Want ook al leiven wi'j allmoale in welvoart, as de roepert en de poepert niet goed warkt is et niet veule weerd. Hier zegt ze dat zo mooi: "Wealth without health is no wealth at all."

Allemoale goedgaon van
Geertien en Henke

Gevoar en wegween... Jongien mien jongien toch...

In Meie he'k oe al verteld dat et oardig spookte bi'j oens in et veurjoar van negentienhonderd viefenveertig. Op oens boerenspullegien doar achter in et laand niet varre van et Moppeler ziekenhuus was et al een schoffien ruzig e'west. In de wintermoanden harre wi'j een bulte eitenhalers an de deure e'had. Arme sloebers uut de grote stad die et plattelaand ofsneuden. Veule meinsen zagen der broodmager uut en leken vake meer dood dan leventig van de ellende, en verscheiden hebt de lange reize mit olde fietsen en handkarren of kienderwagens niet kunnen volbrengen. Moe had et arg mit ze te doen.

Wat later in de tied worden hele families bi'j boeren onder e'bracht. Wi'j kregen een gezinnegien uut Den Haag oaver de vloere. Moe har eerst wel oardig tegen die vrumde pottenkickers op e'ziene mar gelukkig vul et best mee. Et waren nette meinsen die et zulf ok beroerd vunden om et oens lasting te mutten maken. Et wiewien was een warker woar iederiene goed mit oaver weg kun. Dat was niet zo mit een vrouwgien en twi'j zeunties die oes later toe e'wezen waren. Ruug en brutoal volk.

Der worde now overal e'vuchten in oens laandtien en der was proot dat et Zuden al vri'j was van de Duutsers. Et zul ook wel niet lange meer duren dat ze der hier ook uut e'knikkerd waren. Ze waren al tot et Oogevene en Koevern worde der e'zegd. Va en buurman Freins heurden veul verhalen, mar gien iene wus hoe et er now krek bi'j stund.

Mar toen op een vrugge morn' in April worden wi'j wakker van een bulte lawaai. Boem, boem, boem en dat gung zo wel een hele tied an. Va har in dienst e'west en hi'j wus zeker dat et kanonnen waren. Et leek wel of der oaver oenze boederijje scheuten worde. Mit Freins, de buurman die noast oens woonde, waren ze et al gauw iens dat de schieterijje veurbi'j et ziekenhuus weg kwaamp en dat et station in Moppelt bestookt worde. Iederiene was vrug op en oenze evakees wuzzen zeker dat et gevoarlik worde en ze vunden dat wi'j in de kelder mussen schulen. Ze begunnen al mit beddegoed te slepen. Et was een poosien stille e'west mar net noa melkens gung er et al weer op lus.

Joapik, et knechien van Freins, zag dat takken van een paar hoge olde ieken bi'j Freins op de brink der vrumd bi'j hungen. Die waren vaste raakt. De mannen vunden ook dat wi'j net in de vuurlinie lagen en dat een vedwaald schot arg gevaarlik kun ween. Freins en mien va smoesdaen een bulte mit mekare en in de veurmiddag kwam mien breur Knelis de keuken in stoeven. Hi'j schreuwde, dat net veurbi'j et ziekenhuus een boerderijje in braand stund. Now dat kun oens ook gebeuren mit al dat riet op de doaken.

Noa wat hen en weer geproot worde besleuten al et vee in et land te jagen. Der was grus genug en noar de Laankerst te vluchten. Vlak bi'j Halfweg woonde een zwaoger van Freins, woar ze wel terechte kunden.

De koen'n worden vrug e'mulken en in et land e'jaagd. Allemaole op de grote kaampe van Freins. De vrouwluu zuchten wat neudige kleren bi'j mekare en eiterijje en aandere dingen die ze niet achter kunnen laoten. Dat worde allemoale in wagens e'laden. Et was alles bi'j mekare mar een zenuwachtig gedoe en gieniene scheen tied te hebben um tegen mi'j te proten.

Mar goed, tegen een ure of zeuven ware wi'j zovarre dat wi'j weg kunden. Et was al een poosien stille e'west. Freins had et nijje vossien veur de veewagen en Joapik de beide zwarten veur een aandere. Knelis zul oenze Belg mennen en va en moe en alle aanderen op de fietse der achter an. Een stuk of wat mussen lopen. Zo'n kleine twintig meinsen alles bi'j menare. Oenze eigen volkien en dan ook een paar families die bi'j Freins en Roefien uut et Westen e'komen waren. Ik zag ook nog een stuk of wat in wat donker goed, heel aander volk, vaste onderdukers die bi'j de buren in de tummerschure verschuuld e'west waren.

Ik zatte noast Knelis veur op de wagen. Wi'j gungen eerst deur et land op et tolhekke van de Reggersweg an, dan zullen wi'j oaver de brugge de Rieste oaver en dan een zaandpad noar de Struke, Freins zien zwaoger. De mannen schatten een klein uurtien varen. Sieto, oenze hond, blafte tegen Bles. Bliede dat ze mit mug. Bi'j et tolhekke heurden wi'j een bulte lawaai, veul geschruw in et Duuts. Mar wi'j waren de brugge al oaver toen wi'j heurden "Halt, Zuruck kommen." Now doar had Freins gien zin an en hi'j zette toen zien vossien an et draven. Knelis begun oenze Belg ook an te jagen. Et was een goeie stapper maar veul harder liever mar niet. Mar Knelis begun hum te houwen mit et achterende van et leide en toen gung hi'j wel. Ik ware kwoad op mien breur mar die drukte mi'j de bak in "Ze schiet op oens, duken." Eem later zag hi'j et vossien kreupelen. Die was al e'raakt. Mar Freins stopte niet, weg ween, zo gauw meugelik.

Wi'j kwamen al gauw in wat bossies en de Duutsers zagen oens zeker niet meer want der was gien pief-paf meer. Een poosien later kwamen wi'j op oenze stee an. Der worde eerst nog wel wat e'zegd oaver die bezwiete peerden mar Freins har ze al rap in 'e licht. Hi'j wus zeker dat die Duutsers de peerden wollen hebben um noar die Heimat te vluchten.

Et duurde nog wel een hele tied veurdat de aanderen ook kwamen opdagen. Wi'j worden al wat ongerust. Moe vleug zo noar mi'j toe en ik worde stief tegen heur an e'drukt. "Jongien, mien jongien toch" en ze snukte et uut. Ze waren er bi'j toen de Duutsers op oens gungen schieten en ze har mi'j zo iniens niet meer e'ziene. Va zei dat

wi'j geluk had hadden dat die 'zweinhunden' stom druncken waren. Aans was et niet zo goed mit oens of e'lopen. De boer die op et tolhekke woonde hadden ze toe e'takeld mit et achterende van et geweer.

Bi'j Freins zien zwaoger was et de hele dag stille e'west. Ze harren wel wat gebulder heurt mar dat was varre weg. Now, et was now een drokte van jewelste. Der waren zeker wel een vieftig meinsen. Freins en Roefien zullen in et veurhuus sloopen mar al die aandere mussen op de dele een plekkien vienden. Et was wel een heel geloop noar et huuzien veur op de gruppe. De vrouwluu stunden hoast op een regel. Va har mi'j al e'wezen woar ik et beste buten pissen kun.

De mannen waren nog lange an et proten. 't Schien dat ze et allemoale oaver de schieterijje hadden en hoe lang et nog duren kun veurd dat Moppel vri'j was en wi'j weer naar huus kunnen. Freins en va harren al overlegd dat ze vrug in de morn' zullen goan melken en zien hoe et er bi'j stund. Mien breur Geuchien wol ook mit mar va wol doar niks van weten. Veul te gevoarlik.

't Was al late toen wi'j gungen liggen um te sloopen. Ikke tussen va en moe in en Geuchien en Knelis an de butenkaante. Sieto, de hond, kreup tegen mien heufd an. Dat vund ik best. Ha'k toch iene die noar mi'j luusteren wol. Eerst was er nog wat gefluuster mar toen worde et stille. Ik heurde nog wat schoopen blèren, mar varder niks. Ik harre aans wel een wulige nacht en baasde van alles an mekare oaver peerden, beddegoed en vrumde meinsen. Toen ik de volgende morgen wakker worde was iederiene al in touw. De vrouwluu waren al drok an et kokkerellen en et reuk al lekker noar pannekoeken.

Va en Knelis waren er nog niet weer. Moe stund al geregeld veur een raampien te kienen, woar ze bleven. Toen ze en poosien later op kwamen dagen harren ze heel wat te vertellen: De brugge oaver de Rieste harren ze niet vertrouwd. Ie wussen mar nooit of der dinamiet onder zat. Ze heurden nog lawaai uut et huus bi'j de tolhekke. Freins wus een scholle plekke in de Rieste woar ze mar deur lopen mussen. Een paar natte voeten was niet zo arg. De melkerijje was goed e'goane, allent hadden ze gien normale ummers gebruikt omdat die kunnen gliensteren in de zonne, mar wat vieze voerummers. Dat gaf niks want de melk gung toch mitiene noar de varkens en de kalvies. Bi'j huus was et stille west. Der waren wat roeten kepot mar varder harren ze gien scha e'ziene. Freins har nog eem mit een aandere buurman, die wat varder op an et melken was willen proten, mar toen begun net et geschiet weer. Ze harren nog een zettien in een dreuge sloot e'zeten en toen weer op dezelfde maniere noar de Laankherst toe. Now, de vrouwluu waren bliede dat de mannen veilig terugge waren.

Et was anders wel een drokte van belang mit al die meinsen bi'j de Struke. Freins zien zwaoger har al mit andere boeren op de Lankherst oaverlegd dat die ook wat volk zullen nemen. Doaromme verhuusden wi'j die zelfde dag noar Wessel Lommers, wat varder noar Moppelt toe. Disse meinsen woonden op de Lommert, een buurtschoppien van dri'j boeren mit dezelfde achtername. Scheuvellopers kwamen hier verscheiden op de iesbane, vlak an de Rieste.

Now die Lommers waren beste meinsen die arg mit oens te doen hadden. Ze hadden twi'j magies, Grietien en Zwaantien. De eerste was net as mi'j, ook negen joar old. Ze was wel bliede mit een speulder. De familie uut Den Haag was der ook nog bi'j mar

die schreeuwerige Rotterdammers waren zo iniens vut. Doar har gien iene spiet van. Wi'j bint nog haoste de hele weke bleven. De vrouwluu hulpen mekare mit de wasse en het huus schoon hollen. Oenze mannen gungen nog alle dagen melken. Miest vrug in de morgen mar later op de dag as ze dachten dat et niet vertrouwd was. De mieste dagen heurden ze nog wel geknal. Ien keer zagen ze nog braand. Weer vlak bi'j de Rumtigerbrugge. Freins har heurd dat een magien was ummekomen en anderen an e'scheuten, mar et juuste wus hi'j der ook niet van. Zulf hadden ze nog gien last had mar wel ien keer een mof tegen e'komen die mus weten wat ze an doen waren.

Toen op een vri'jdag morgen, kwamen ze uitgeloaten weer op de Lommert. Ze hadden een hoop meinsen e'spreuken mit grote verhalen dat de Canadezen Moppel in e'trukken waren. De bezetters waren er de veurige oavend mit stille trom uut e'knepen. Zo op dartien April negentienhonderd vijf en veertig binnen wi'j bliede weer op huus an e'goane en kun 'k weer in mien eigen bedde sloopen!

Henke Bolding

Et jaor

Ik leef in de seizoenen mit en zi'j ok
in mi'j. Een rommeltien! - En een
saemenhang!

Dus altied overal mien Oold en Ni'j:
de hortensia nog doods, mar wel mit
knoppen;

daornao de grune geest weer boven in de
boomkarkassen langs et waeter en ok in mi'j.
Zo leven de seizoenen mit je mit,
an et slot ontkiemt begin en omgekeerd.

Gao ik dood, dan maekt gieniene him zorgen
en wor ik (zonder medeleven) opburgen,
verwelkt de kelender an de mure.

Gieniene. Geknal hangt in de aovendlocht
en over de grachten beulen boten.

Symptomen
wodden tot symbolen van mien geboorte-
ure.

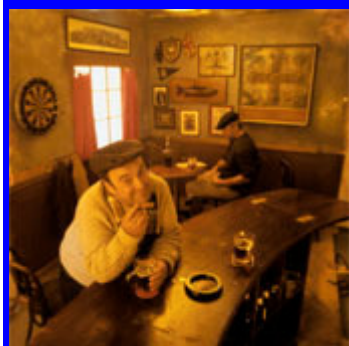
Rilke

**‘Enke is now in d’emel
en doar zingt ie in een
koor**

‘Enke de Flesse

‘Enke de flesse

Café De Flesse

An klaant’n gien gebrek

‘Enke zag ‘t neet meer zit’n, hi-j was stukedoor
Dee natte rot cement veul te zwoar
‘ I-j sleu zo een flesse jenever noar binn’n
En ‘Enke besleut omme moar een café te beginn’n

An dorstige klaan’t ‘adde ‘Enke nooit gien gebrek
An de tap een borrel en een good gesprek
‘Ij schunk dur vrolijk op lös elke dag
Stiekum ene onder de bar gien ene die as ‘t-zag

Junever bier en kujak

Twij of dri’j liter mit gemak

En zingn’ dat ie deu

Kom ‘ier en geef mi-j nog ies een vieux

De neuze donker poars, de kop knalrood
Ze zeên’ van daege of môrn gaot ‘Ij vaaste dood
‘Enke is now in d’emel en ‘s-aoms zingt ie in een koor
I-j is gelokkeg en overdag is ie gewoon weer stukedoor.

Giele van de Kaampe

Ondernemer van het jaar in Weststellingwerf

Op woensdag 8 december is het zover: Dan wordt er bekend gemaakt wie de titel ‘Ondernemer van het Jaar 2010 in Weststellingwerf’ in de wacht sleept.

Wordt dat Eric Ruitenbergh van Meubelstoffeerderij en Kussenatelier Ruitenbergh in Wolvega, Donny Lawerman van horecagelegenheid Pieter Poot in De Blesse of wordt het Mark Manchester van Meubelmakerij De Esdoorn in Wolvega?

Het belooft in ieder geval weer een feestelijke en bijzondere avond te worden, in samenspel met onze presentator Jort Kelder. Alle ondernemers uit de gemeente Weststellingwerf zijn van harte welkom bij dit gala op woensdag 8 december aanvang 19.30 uur in het Van der Valk Hotel te Wolvega.

Meer informatie, zie www.ccweststellingwerf.nl

Ut Kerstkalfie...

Ut was vlak veur de karstdaegen en der lag al wat sni-j over ut laand, ut had ook al wat e-vreuren en sommigen hadden de scheatsen al weer laeten sliepen bi-j Jongediek op ut Irusplein. Jacob was een klein boertie op een klein stadsboerderijgie. Hi-j had wat koeien, geiten, kiepen en een paer bollen die hi-j veur een plaetselukke slager mos vet mesten veur de karstdaegen.

Jacob veulde zich een beetien onrustig. Hi-j was al ies een paer keer in de stal e-west vandaege want zien beste koe Anna was niet in orde. Zie wol al een paer daegen niet vreten en zie ging ie-dere keer liggen, moar hi-j kon ur niks an vienden al vond hi-j wel dat ze de leste tied wat dikker e-worden was een bietie op e-zet in de flaanken. En zie gaf ook veul meer melk as aandere, as ut morn nog zo was dan mos hi-j de veearts ur maor ies bi-j haelen. Maor dat koste geld en hi-j was niet zon rieke boer en as hi-j ut zelf kon oplossen dan deed hi-j dat liever want ut was al zon dure tied.

Ut worde vierentwintig december bijna karstnacht. Op karstnachteavond was hi-j, veur dat ze naor de kaarke gingen toch nog eefies wezen kieken in de stal en ut leek um wel aerdig goed al hadde hi-j ut idee dat de koe wat koortsig was. Zie gingen toch moar naor de karstnacht in de kaarke want daor gingen ze altied henne, al waarn ze aandere niet zulke trouwe kaarkgangers, maor hier geneuten ze ieder joar weer van. En in ut koor zung ook nog een zuster van zien vrou-we en dat wullen ze niet missen. Ut was ook weer harstikke gezellig en ut koor had weer zo mooi e-zungen en de dominee had een mooi verhaal vertelt wat bi-j karstfeest heurt.

Mit de veearts die der ook was mit zien vrouwe had hi-j na de dienst eefies e-spreuken over zien problemen mit de koe. En omdat ze niet zo ver van de kaarke of woonden had de veearts veur e-stelt om mee te loopen om toch nog even bi-j de koe te kieken. Zo gezegd zo e-doan. Ut was on-dertussen gaon sni-jen en ur lag al een mooi dik pak sni-j, harstikke mooi zo mit de karstdaegen. Ut leek wel een sprookie mit al die loggies overal.

Toen ze de stal binnen kwaam zagen ze de koe al liggen tussen de geiten en de kiepen in, op de grond in flink wat stro wat Jacob veur dat hi-j naor de kaarke ging bi-j de koe e-gooit had zodat zi-j warm kon liggen. En in eerste instantie was ur niks te zien maor toen ze beter keeken lag ur naost de koe een pas geboorn kalfie. Een mooi groot kalfie en zo gezond as wat. Zie keken zich de ogen uut. Ut leek de kerststal in Bethlehem wel, waor de dominee vanoamt over e-spreuken had. Wat waarn ze bliede. Een prachtig karstgeschenk. Dat Jacob dat nouw niet e-zien had an zien koe, dat die mos bevaaln. Dat dit hum was ontgaon. Plotseling scheut um wat te binnen. Ur ging um een loggie braanden. Een tied geleden was ur een bolle uut e-breuken en was toen 's nachts bi-j de koe terrechte e-keumen en toen had de natuur natuurluk zien waark e-doan. Zie hebben ur nog een borreltie op e-neumen en saemen mit de veearts en zien vrouwe hebben ze ut kalfie onder ut genot van een paer borrelties 'Johanna' as naeme e-geven. Vernuumd noar de jongste dochter van de veearts. En overal braanden ur loggies en ut was net of ur nao ieder borreltie overal nog veul meer loggies gingen braanden. En de sni-j die vo-l moar naor beneden. Ut was echt karstnacht.

Harm Cramer

Wie de zin van taal begrijpt...

WIE DE ZIN VAN TAAL BEGRIJPT...

Het meest curieuze magazine dat in dit land verschijnt, komt achter de Kuunder vandaan. Het noemt zichzelf een elektrisch tijdschrift en het bevat een mengeling van serieuze, soms speelse, beschouwingen en artikelen, literaire, taalkundige en bijbelse bespiegelingen, open brieven, gedichten, in memoriams, noem maar op. “An de Liende” verschijnt nu al jarenlang maandelijks en gratis in het Stellingwerfs. En dit unieke stukje taalanarchie moet dat vooral blijven doen!

Het deed pijn aan de ogen toen ik de belangrijkste boodschap uit het vorige nummer las: de redacteurs van An de Liende lijken, nee: zijn, van plan om hun pen definitief aan de Liende te hangen. Nog een paar nummers verzorgen en dan is de zaak in april 2011 gepiept, zo moest de argeloze lezer tot zijn schrik vernemen. Ach, zo praatte ik mezelf moed in, de heren pb en fdv hebben gewoon last van een post-bijbelse depressie..... Na hun jarenlange vertaalwerk rond de Stellingwarver Biebel zijn ze toe aan een stevig stuk vakantie.

Maar allengs zonk me de moed in de schoenen toen ik een paar pagina's verder een gedicht las met de omineuze titel: “*We hebben het voor goed gehad*” en dat ging nog wel over li(e)ndebomen... En wat te denken van de mededeling van de hoofdredacteur dat het volgende nummer voor het eerst sinds vijf jaar een paar weken later zou verschijnen?

De boodschap van de redactie staat haaks op de internationale erkenning die het Stellingwerfs ten deel is gevallen. Voor het eerst heeft het gezaghebbende tijdschrift *Ethnologue* het Stellingwerfs als een echte taal geregistreerd. En aan de nieuwste definitie van een taal voldoet het Stellingwerfs inmiddels ook al. Volgens het tijdschrift *Onze Taal* is een taal pas een taal als er een bijbel in is geschreven. Wel, sinds 12 mei 2010 kunnen ze dat in de Stellingwerven volmondig beamen, met dank aan fdv en pb.

Alles van waarde is waarde is weerloos, schreef Lucebert al. En dat is een zin die iedereen begrijpt behalve subsidiegevers. Er valt misschien nog heel wat te kibbelen in de Stellingwerven maar er is één factor die alle Stellingwerfers toch zal binden: de liefde voor en het belang van de eigen taal. De bekende Duitse filosoof Rudolf Steiner (1861 – 1925) heeft daar een prachtig gedicht over geschreven. Ytsen Kooistra heeft het vanuit het Duits in het Fries vertaald en op mijn verzoek in het Nederlands, en nu gaat het via de vertaalmachine van het Nederlands over in het Stellingwerfs (red.zie: volgende bladzijden).

Ik wens “An de Liende” toe dat het tijdschrift ooit nog eens de zelfde weg zal gaan, maar dan omgekeerd!

Dick van Niekerk

Dick van Niekerk (vnickerk@globalxs.nl) is zelfstandig journalist in Goirle (N-B) en al jarenlang bezig met een serie artikelen over streektaalen in Nederland.

Wer der Sprache Sinn versteht

Wer der Sprache Sinn versteht
Dem enthüllt die Welt
Im Bilde sich

Wer der Sprache Seele hört,
dem erschließt die Welt
Ihre Wesenheit.

Wer der Sprache Geist erlebt,
Den beschenkt die Welt
Mit Weisheitskraft.

Wer die Sprache lieben kann,
Dem verleiht sie selbst
Ihre eigne Macht.

So will ich Herz und Sinn
Nach Geist und Seele
Des Wortes wenden

Und in der Liebe
Zu ihm mich selber
Erst ganz zu empfinden.

Origineel van: Rudolf Steiner (1861-1925)

Wa't de sin fan de taal begrypt

Wa't de sin fan de taal begrypt,
oan him wurdt de wrâld iepenbiere
yn byld;

Wa't harket nei de siele fan de taal,
foar him giet de wrâld iepen
as wêzen;

Wa't de geast fan de taal belibbet,
him bejefticht de wrâld
mei wysheitskrêft;

Wa't de taal leavje kin,
him ferlient hja sels
har eigen macht.

Dêrom wol ik hert en holle
rjochtsje op de geast en de siele
fan it wurd;

en yn de leafde dêrta
pas echt mysels fiele.

*Út it Dútsk wei yn it Frysk oersetten
troch: Ytsen Kooistra, Aldemardum*

Wie de zin van taal begrijpt.....

Wie de zin van taal begrijpt,
aan hem onthult zich de wereld
in beeld;

Wie luistert naar de ziel van de taal,
voor hem ontsluit zich de wereld
als wezen;

Wie de geest van de taal beleeft,
hem begiftigt de wereld
met wijsheidskracht;

Wie de taal kan liefhebben,
hem verleent zij zelf
haar eigen macht.

Daarom wil ik hart en hoofd
richten op de geest en de ziel
van het woord;

En in de liefde
daarvoor mijzelf
pas werkelijk voelen.

Út it Dutsk wei yn it Nederlânsk oersetten
troch: *Ytsen Kooistra, Aldemardum*

Die de zin van tael begriipt...

Die de zin van tael begriipt,
de wereld onthult him in beeld
an him;

Die luustert naor de ziel van de tael,
de wereld ontsluit him as wezen
veur him;

Die de geest van de tael beleeft,
de wereld begiftigt him
mit wiesheidskracht;

Die de tael liefhebben kan,
him gefte zijzels
heur eigen macht.

Daoromme wi'k hatte en heufd
richten op de geest en de ziel
van et woord;

En in de liefde
daorveur mi'jzels
eerst warkelik vulen.

Uut et Nederlaans weg vertaeld naor et
Stellingwarfs deur: *Vertaelmesienegien*

Sunte Kloas...

Sunte Kloas de goed eiligman...

Al moanden zat Sunte Kloas te prakkezeren, wat ij de mens-eid now ies kado zol doen.
IJ ad er rimpels van in de kop ekreëng.
Et zol wel iéne van zien leste joaren wèèn det e zien wark nog kon doen, want ij worn
arg stief en stram.
En op en of det peerd, det viel lang altied niet met, veural `s morns niet.
IJ ad zeker een paar ure wark umme wat lösser in `t lief komm te zitten.
Maar juist die leste keer, of iéne van die leste keren det e zien wark nog deed, wol e
de mens-eid wat gèèm woaras ze nog joaren oaver zollen proaten.
Want, onze Sunte Kloas was ijdel.
IJ wol niet, det z' em tamme zomaar vergèten zollen

IJ wus wel kadogies eur! IJ *was* namelijk Sunte Kloas!
IJ wus best wel woar as de mens-eid de miéste be-oefte an ad.
Of loat ik zeeng woar as eel völle mensen be-oefte an em.
Maar et was veur um onmeugelijk um det veur mekare te kriëng.
Doar waren de groot-eden uut d' ele wereld al joaren, wat zeg ik? Al eeuwm met
doende, en nog nooit was et ook maar iéne-lukt umme **vrede** an de mens-eid te
gèèmm.
Altied was t'r wel weer ién of andre gek die zo neudig een stuk grond meer mos em.
Of die vund det zien geloof bèter was, as det van anderen.
Altied was er wel een anleidige te vinn umme ruzie te maken, umme oorlog te voeren,
umme te moorden.

Ja, met de Kàrstdaang dan wordt er alle joaren een bestand van wapenstilstand of-
ekundigt, dan mun ze twie daang van eur geweren ofbliemm, dan emm ze twie daang
vrede.
Maar bi-jtoeren, alen ze die twie daang nog aggis niet, dan lèèz ie in de krante, of ie
euren op tillevisie: "Bestand in (vul mar in woar) eskunn, der binn **weer** dooien evallen.
Vrede, det was, wat e't liefst an de mens-eid wol gèèm, maar ij maken zich gien
enkele illusie, zoiets moois weg te kunn gèèm, nee, det was veur um niet weg e-legt.

Maar ij wus *nog* wel wat! IJ was niet veur niks Sunte Kloas!

Gezond-eid veur de ele mens-eid, det was ook wel een geweldige gift.

A'j det weg konn gèèm dan worn er dunken um ook nog wel joaren oaver um eproat.

Ook doar ad e eel lange oaver noa edacht.

IJ ad alle veur en teëngs teëng menare of eweuëng, maar ondekt; det zol ook niks worn.

Niet det iederiéne niet graag gezond wol wèèn!

Mar zelf d'r an met warken! o maar!

Iederiéne zol wel een pakkettien gezond-eid uut willen pakken. Doar zol et niet an leëng. Maar dan? Zowat gieniéne zol zomaar zeëng:

"Ik loate mien frikadellegien stoan".

Of: "Ik nemme nog maar ién keer in de moand een patàttien met".

Of: "Met die kroketten mut et mar wat minder".

Of: "Ik ète niet meer zovölle, de's gezonder en met een bettien minder giet `t lief der gelieke mooier uut zien. Sloa ik twee vliëng in iéne klap".

Of: "Ik snuup wat minder, bèter veur mien tanden en koezen.

Of: "Wi-j èèt van now of an, alle daang, vårse gruunte en eerappels.

En ik zal gezonder drinken, niet maar àl die frisdranken".

Of: " Minder alcohol gebruiken".

Of: " Ik stoppe met roken, want roken is wel arg slecht veur de gezond-eid".

Nee, Sunte Kloas ad zich bedacht, det e ook gien gezond-eid uut kon goan diélen.

Kwamp alleen mar narig-eid van.

IJ zol d'r nog de skult van kun kriëng as t'r d'ién of d'andere ziék zol worn.

Zie zollen teëng um kunn zeëng: " Wat bin ie veur een goed eilig keerl, ie gèèm mi-j een pakkettien gezond-eid en now?

Ik vúle mi-j artstikke ziek man, wat eb ik an die rotzo.

En ij zol et pakkien umme d' oorns kunn kriëng.

Nee, det was et goeie kadogien ook niet.

Maar, wat blèèf t'r dan nog oaver?

IJ ad um de mijter van de kop prakkeseert.

Mar ij ad wat bedacht! IJ was uut-einlijk Sunte Kloas!

Tied, ook det was, wat gien mense meer ad teëngswoordig, niet veur eur zelf, en nog minder veur eur medemensen.

Oe langer Sunte Kloas d'r oaver noadacht, oen bèter kadogien ij et begun te vinden.

Want willen alle kinder niet een bettien meer tied van eur ouders?

Umme veur te lèzen. Um spellegies te doen? Of, umme zomaar wat te proaten.

Zo, det die ouders ook de tied nemm umme te lusteren?

Niet stoan drammm; toe skiet ies op met proaten.

Nee, olders zeëng det niet zo, maar gèem met eur olding, eur lichemstaal, duidelijk genog an; 'Skiet op, skiet op want ik eb nog meer te doen'.
En. . . Willen alle olders niet wat meer tied veur mekare?
Niet, dag in dag uut, altied mutten. Altied alles mutten, 't liefst zo gauw meugelijk!
Vúlen alle mensen eur niet of en toe een bettien skuldig, umdet ze zo graag ies noar een ziek medemense op bezuuk adden willen goan, maar d'r niet an toe konn komm umdet ze vunn det ze zo druk bin?
Zie j' alle daang niet eel vólle mensen draamm en vliëng langes de stroaten, zonder det ze ook maar van zich of kun of dörvm te kieken van d' oast.
Een vriend'lijk woord kan d'r niet of. Gien tied veur.
Van die strakke gestresste gezichten zonder ook maar íén klein láchien, det em ze.

Oldere mensen, die euren tied t' em, maar is det ook zo?
Welnee, teëngswoordig passen eel vólle opa`s en oma`s op eur kleinkinder, niet det ze 't niet leuk vinn of niet willen!
Mar zie *doen* 't vake, umdet de *kinder* allebeiden warken.
Dus nemm ze wat taken oaver, um te verlichten.
Want wi-j lèem iénmoal in een maatskappij van meer en meer.
Groter en groter, et mooiste is niet mooi genog.
En vake mut 'r nei-j spul komm, 't olde mut vut, want anders wordt d' ofvalbarg niet oge genog.

Ja, een deuze of een pàkkien tied, det zal Sunte Kloas an alle mensen gèem.
Maar of ze d'r wat met doen?
Det kan Sunte Kloas niet zeëng, det blef ofwachten. Det zal de *tied* leren.

Of der nog lang oaver noa eproat zal worn?
Ach, as Sunte Kloas ies noadenkt, dan kan um det iés niet vólle skèlen.
IJ ef toch niet zovólle tied um lange noa te denken.
IJ is net as iederiéne, artstikke ..... druk.

Corry Overmars, Hasselt

Met de kop in de wind...

Nieuw boek van Bert Kuiper: **'Met de Kop in de wind'**

Drie jaar na zijn laatste boek *'Een leven langs de Steenwijkerweg'* geeft Bert Kuiper uit Willemsoord zijn werk als regio-auteur een vervolg. *'Met de Kop in de wind'* is de titel van zijn nieuwe boek. Fiets-impressies en andere verhalen uit de regio. Zelf noemt hij het 101 verhalen over leven en dood en alles wat zich daar tussenin afspeelt en met een regionale inslag.

Oud-journalist en ex-Dorpsbelangvoorzitter Bert Kuiper is inmiddels 70 jaar *'en kan het schrijven nog steeds niet laten'*, zoals een ambtenaar van de gemeente Steenwijkerland opmerkte toen hij wat informatie van de man nodig had. Kuiper bundelde een aantal columns die hij voor de plaatselijke dorpskrant schreef, voegde daar een reeks actuele fiets-impressies en andere verhalen uit Steenwijkerland aan toe, illustreerde het met dertig *'Zijlijntjes'* die hij eerder voor de Steenwijker Courant schreef, en een nieuw boek met regionale inslag was geboren. Een smeltkroes van verhalen uit stad en streek.

De auteur schuwt ook dit keer persoonlijke verhalen niet. Hij stelt zich ook in dit boek bewust kwetsbaar op, verschuilt zich niet voor de werkelijkheid. Vertelt wat er door hem heen gaat bij het plotselinge overlijden van zijn echtgenote. Hoe hij denkt over de dood, cremeren of begraven. Maar ook verhalen doorspekt met humor. Wat zijn kleinkinderen voor rake opmerkingen maken. Hij koppelt heden aan verleden of gebruikt het andersom als kapstok. *'Met de Kop in de wind'* is grotendeels autobiografisch, heeft een link met de Kop van Overijssel. Verhalen die tijdens zijn fietstochten opborrelen en in het hoofd zijn opgeslagen.

Opvallend is ook de bijlage met achtergronden over het neerstorten van twee bommenwerpers in De Pol en Ronde Blesse tijdens de Tweede Wereldoorlog. Acht geallieerde vliegers kwamen daarbij om het leven en werden in Willemsoord begraven. Boeiende informatie en foto's over de bemanning en nabestaanden die de Fries Lieuwe Boonstra boven water wist te halen.

'Met de Kop in de wind' ligt vanaf 6 november in de winkel van Arnold en Ummie Spin in Willemsoord en in de lokale boekhandel in Steenwijk en Wolvega. Voor € 14,95 een leuk cadeau voor Sinterklaas of Kerst.

De **Makkumer Mark** 2010 op 8 november ston in et teken van *'Tael in Beeld'*. Fotografen en schrievers uut Makkinge en ok aandere plakken in de Stellingwarven maekten een kombinaosie van foto's en gedichten. Kiek veur et risseltaot mar es op:

http://www.historiemakkinga.nl/Historische_Verening_Makkinge_e.o./Fotos/Paginas/Tael_in_Beeld_Mark_10.html

Waar 't vroeger béter..?

Waar 't vroeger béter?

In miene jongen tied, dè lit nou alwér zó'n hallev' eeuw trug,
toen ging 't nog lekker gezaopig, nie net as nou zó vlug!
We kende gén t.v., génne tropeprik en gén basgitaar.
En we wisse nie wa 'n winkelwaogetje of wa diepvriesvoedsel waar.
Hán noit geheurd van magnetron, sjikknip of 'n afwasmachine,
'ne kunstkerstbom of tweeverdieners en ok nie van halvarine.
Video waar ons onbekend, lót staon 'ne geldautomaot!
Of spaarlampe, compjoeters of 'n antwoordapperaot!
We noemden alles nog netjes zòas 't toen hiette:
Dus niks nie CD, FM, PC of SM of CD-ROM of 10K- byte.
Wa 'nen baby-waoge waar, waar klaor, mar 'nen baby-benz?
Nou gón ze de wérelde ôver, toen waar d'n dörpsrând grens!

Dus niks gén piercings, houseparty's en ok gén LSD
En soft- en harddrugs, neej, mit 'n sjekske waarde dik tevreë.
Geëmancipeërde vróllie en abortus en mit 'n goej baon.
Daor daochte ze in diejen tied in de véerste véerte nie aon.
En as ge wa wót wete, dan koste nie gauw efkes internette...

Trouwes, mit wiesneuze makte ze toendertied rap korte mette!
We zage(n) 't mènneke in de maon, mar liêpe d'r nie op rond.
De maon waar toen nog romantiek, as ge wa te scharrele stond.
En a'k nou zeg, 't waar toen goêd, dan zeg ik det mit reeje...
Misschien héwwe't nou wel veul hendiger, mar toen waore we ...

veul meer tevreëje!

C. Kerkhoff, Kuuk

'n Bitje Lând van Kuuksen humor...

De kastelein vliégt nor buten as ie 'ne stamgâst over straot ziet fietse en ruupt; "Hé Bert, d'r stón d'r nog twelf op de lat!" Ruupt Bert trug: "Die zuupte dan vandaog éges mar op!" en héj trapt wiejer mi ziene fiets.

Een gedichien van Kniggien

Mien Moat "Kniggien"

Kniggien is een man van de natuur en i'j leeft van de wiend., i'j vangt een vissien en streupt 'n 'aeze of 'n fezaante, veule meer 'ef i'j neet neudig..., nao 'elke reize meert ie weer of en lig dan mit zien bootien aargens bi'j Skeerwolde, Joon' of in de Kuunder en dan, jao dan koöm de ver'aelen weer lös., ver'aelen en gedichies over van alles en nog wat.

Eenzaome Kaarst

Mit de kaarstdaegn lig ik altied op een vast plekkien in de Weerribben, varre weg van alles en iederene. 'Ier 'eur ik tenminste gien djingel bels en ik 'oeve mi'j neet te aargern an dee rumoerige kaarstman mit zien zulveren baard.

Eenzaom bin'k toch al, dus waaromme dan neet de volledige stilte opzeuken?

Maor toch Giele wi'k oe op 't aarte drok'n omme ies te deink'n an al dee eenzaome mins'n en neet allennig deink'n, maor doo d'r ook wat an.

An mi'j 'oef ie neet te deink'n, ik redde mi'j wel, maor d'r bin d'r zoveule, die in disse daegn 't lippen naoder staot dan 't lachen.

Eenzaome Kaarst

Skitterende zaachte sui'j op witte daeken,
maor an 'd einder kleurt de zonne rood
en ieskolde pegels deul'n een wisse dood.
'Ortenslao's verbloeden kleurloos an de staeken.
Verpulverd reet verdort langes de sloot.

De skaeduw van de nacht knaegt an 't licht
en 't jaor bloodt taargend langzaam uut.
Wanneer wordt 't olde jaor ies uut 'claud?
'k Wachte tevergeefs op dat geboortebericht.
Bestaot er teüng eenzaam'eid een toverkruud?

'k Öre dat de nacht zien taan' knaarst
en knaauwt an mien droom' mit skaarpe kaeken.
Mien 'ope begint zaachies an op te racken,
want disse donkere en zoveulste kaarst
zal mi'j des te eenzamer macken.

Kniggien

Daenkend an Holland...

Daenkend an Holland

zie ik drommen toeristen
traog deur et olde
landschap gaon
menige voetstap
op een zaandrige laandweg
em-m hier permanent
een ofdruk staon
De kamperfoelie
pronkt mit eur kleuren
et herkauwend vee
verspreid over 't laand

leeft kieviet en grutto
as levendig aas
dit alles verpakt
naost dat pad van zaand
En boven et greun
van de malse wei
trilt de locht
in dampen esmoord
tussen witte schaopewolkies
een monotoon gegrom

wat zonder verheffing
alle rust verstoord

Femmy Wolman-Groen

Een 'naokommertien'...

Een naokommertien op oonze gedichtewedstried van veurig jaor september t/m oktober.
In de Liende-09-08, Liende-09-09, Liende-09-10 en Liende-09-11 nog es nao te lezen. Die kuj' nog wel es daelelaeden en opni'j weer lezen van oonze webstee www.stellingwerfs-eigen.nl.

Karstoamd...

Karstoamd

Karstoamd, 't zal 'om wat! Al die Karstoamden die hi-j 'ef mit'emöken binn' eigenlijk allemoale 't zelde 'ewest. Veurnaemelijk kold, guur en eenzaam. Sien stad 'ef 'om altied in de steek 'elöten. Nooit 'ef er ene 'edocht an de Torenman, nooit 'ef er ene een Karstpakket veur de immense deure van de toorn 'ezet en nooit 'ef er ene de euvele mood 'ad de bi-jnoa drie'onderd treden te bestieng' om de oldste inwoner van de Olde Veste op zien minst prettige Karstdaeng' te wensen. Nee, zo 'oog ver'eêm leêm boôm de stad is ook neet altied alles.

Soms ook wèh: ie kunnen wat gemakkelijker h'oafstaand nemen van al dat gepriegel en gekonkel in zo'n provinciestad. Soms nemp dat gedoo zukke buitensporige vormen an dat hi-j eigenlijks gewoon neet meer noar beneden wenst te koôm. "Gewoon op nivo bliêm en oe neet verlaeng' tot dat van de burgeri-j en 'eur veurmannen", is sien devies. Moar dan, as hi-j in de trouwe donkere oong' van Baaie kek, realiseert hi-j zich dat een 'ond now eenmaal een antal keren per dag noar buuten mot, al dwingt hi-j de zwarte viervooter ook nog wel ies sien poot op te tillen in ene van de torenties die op de 'ooken van de traans stoan. Mit genoegten volgt hi-j dan 't gele vocht dat si-jpelend deur één van de geuties in de diepte verdwient. Zo bespaert hi-j zichzelf en de 'ond een reize 'en en terogge. Baaie viendt dat best, as hi-j moar pissen kan.

De Torenman stek moar ies een extra keerze an, 'oldt de keerze skuin en drupt wat keersvet op een skutteltien. Doarnea drokt hi-j de keerze er boômop. Orgelklaanken dringen deur tot in sien skaemele vertrek ten teken dat de Karstnaachtdienst een anvang nemp. Beneden 'om zullen elk moment de klokken de geleuvige burgers van sien stad oproepen ter kaarke te goan. Hi-j 'ef niks mit de kaarke en al 'elemoal neet mit geleuf. Kiek, hi-j is sien beskaarm'eilige en naemgever van sien toren, St. Clemens, dankbaar veur 't feit dat hi-j 'ier wonen kan, moar doarmit 'oldt 't ook op. 't Is een opgave, een eeuwendurende laast om op de been te bliêm. St. Clemens, Sancte Clemens, 'Eilige Clemens. Woaromme sol dee man 'eilig wezen en hi-j neet? Stille nacht, 'eilige nacht? 't Is gewoon kold en donker en doar is niks 'eiligs an.

Deur de vrieskolde bereiken de klaanken h'uuut de kaarke beneden in de diepte 'om 'elderder dan deurgoans. "Nu zijt wellekome" zingt 't koor en in de stad op de mark steken slenterende jongeren te vrog 'un vuurwaark oaf. "In de minsen een welbe'agen"? 'Elemoale neet! Sol d'r ooit wel ies ene an 'om denken? Er bint neet eensen soveule die op de 'eugte binn' van sien bestoan en dat van sien trouwe metgezel. Joa, in de tied van de 'erindeling 'ad hi-j 'edocht er good an te doon de oafgevoardigden h'uuut een antal aandere kernen van Steenwiekerlaand ies bi-j elkaere te roopen om 'un mening te peilen over wat de bestuurders in Villa Rams Woerthe zoal in gedaachten 'adden veur 't vaederlaand.

Al gauw was dat ontoord in discussies over de verdeling van geld en goederen, in nijd en h'oafigunst. Er 'adden zich felle twistgesprekken h'oa'f'espeuld in dat kleine vertrek boôm in de toren, terwijl beneden in de stad de boeren, burgers en buutenlui 'un feesten vierden mit veulkleurig opbloasboar vertier en een bulte lawaai. De Monnik was er 'ewest h' uut 't Klooster mit veurnaemelijk geleuf in zichzelf, 't Puntermannechien h' uut Gieterm mit sien stieve kop, Lambertus h' uut Oldeju-je mit sien 'eimwee noar de tied van nog veur een veurige 'erindeling en natuurlijk 't Sluusvrouwchien h' uut Blokziel mit 'eur eing'zinnige katte Kaatje en veurnaemelijk..... liefde.

Hi-j skrikt van sien eing' gedaachte. Liefde, oe komp hi-j doar now bi-j? "Andaacht" is misskien een veiliger en beter woord, want dat 'ad sie 'om 'egeêm en dat was hi-j neet meer 'ewend. Joa, lang 'eleden toen Lammechien de Klokkenluudster nog leefde en 'om van tied tot tied ansprak of een prakkien eten mitnam, noadat sie de klokken tot stilstaand 'ad 'ebrocht deur zichzelf an de touwen meerdere keren mit in de 'eugte te loaten liften. Moar Lammechien was neet meer en 't Sluusvrouwchien 'ad, net as de aanderen, h' uiteindelijk h' oafskaid van 'om 'eneumen vanwege sien chagrijn en onverzettelijk' eid. Sie is de enige an wie hi-j vaeke terogge denkt. En misskien 'ad hi-j wel wat te 'oge van de toren 'eblözen.

Baaie mot noar buuten en gef dat an mit een zacht gepiep. De Torenman denkt er neet an 'elemoale noar beneden te lopen in de Karstnaacht. As de 'ond sien gang goat op de smalle traans stoat 't mannechien op sien tei-je over de ballustrade noar beneden te kieken. Er bint neet veule minsen meer op stroat. Karstverlochting lop as een ketting deur de winkelstraoten, ier en doar ondersteunt deur een enorme karstbome. h' Uut de diepte klinkt nog steeds gezang en orgelspel. Dan 'eurt hi-j vanh' uut 't donkere gat van de trappe wat geskoefel. Hi-j rop Baaie noar binnen. Dat zullen toch neet die bloazers van Crescendo wezen, die ook mit Old en Nei-j zoneudig vanoaf de toren motten trompetteren dat 't nei-je joar er an komp? Hi-j sluit de deure. Woaromme goan die feestdaeng' toch mit soveule bombarie gepaerd. Niks veur 'om....al die 'eilig' eid mit al dat lawaai.

Er wordt op de deure 'eklopt. Mit sien knokkige vingers pakt hi-j de klink beet en drokt 'om noar beneden. De deure kraekt op een kier.....en doar stoat ze. 'Eur katte skut noar binnen en Baaie gromt.

"Vrede op eerde Torenman, in disse 'eilige naacht", en sie zet een karststol op toafel.....

Gerard Rutger Buisman

'n Bitje Lând van Kuuksen humor...

"Hier menneke," zét de eigenaresse van d'n buurtwinkel.
"Hier hédde 'nen babbelaor. Daor kunde lekker op zoebele totdè ge thuis ziet."

Et geheim van de Schrieveri'je Pries

Op de zwaarbeveiligde bladziede van de webstee (<https://secure.weststellingwerf.nl>) van de gemiente Westaende kwa'k et Riegelment tegen van 'De Stellingwarver Schrieveri'je Pries'. Bovenan op die geheime bladziede (zie: blz. 26) kwa'k een geheime verburgen link tegen 'Naar tekstversie' mar die niet bleek te warken. Nao wat zuken hier en daor vun ik 'm liekwels wel. Allierend was et niet wat ik zocht want ik kwam op de Webwinkel van Westaende terechte! Onderan de geheime bladziede van et Riegelment kwa'k et 'Ni'je Riegelment van de De Stellingwarver Schrieveri'je Pries' tegen. Ik vun tussen et 'oolde' en et 'ni'je' riegelment trouwens gien iene letter of gien ien letterteken verschil tegen. Hoezo 'oolde' en ni'je'? Vremd, fremd, fremd...

Et wodt nog vule vremder a'k dommiet et riegelment es leze, mar eerst disse geheime webstee (<https://secure...>) mar es goed bekieken.

De grondslag veur disse 'Verordening' van de Schrieveri'je Pries ligt vaaste in **Art. 149 van de Gemeentewet**, neffens de webstee. Toch es kieken wat dat Art. 149 dan wel inhooft: "*De raad maakt de verordeningen die hij in het belang van de gemeente nodig oordeelt.*" Tjonge, jonge... de raad oordieft disse Schrieveri'je Pries in et belang van de gemiente!

A'k even veerder kieke as de neuze lang is dan liekt mi'j Art. 150 eins meer van toepassing: "*De raad stelt een verordening vast waarin regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken.*" Een Art. 149a komt me in dit verbaand wat had an, in dit verbaand: "*Indien het toezicht op de naleving of de opsporing van een overtreding van een voorschrift van een verordening, dat strekt tot handhaving van de openbare orde of veiligheid of tot bescherming van het leven of de gezondheid van personen vereist dat de met het toezicht op de naleving of de opsporing belaste personen bevoegd zijn binnen te treden in een woning zonder toestemming van de bewoner, kan de raad deze bevoegdheid bij verordening verlenen.*"

Neffens de 'Verordening' op de webstee van Westaende wodt de officiële naeme nuumd as: Rieglement Stellingwarver Schrieveri'je Pries. Kiek es goed naor et woordtien: 'Rieglement' in de officiële naeme. De Citeertitel van de Verordening het dezelde naeme: Rieglement De Stellingwarver Schrieveri'je Pries.

Et woord '*rieglement*' komt liekwels niet in oons prachtige Woordeboek veur en bi'j 'riegelement' wodt verwezen naor 'riegelment'. Allierend al over et goeie en et kwaoie, over et onderscheid en de overienkomst tussen 'riegelment' en 'regelement' zo'k een hiele Liende volschrieven kunnen. Dat doe 'k nog wel es in de Taeltuun.

In et '*Riegelment van De Stellingwarver Schrieveri'je Pries*' zels wodt et gelokkig konsekwent 'Riegement' nuumd. Lao'k dat Riegelment es naoder beschouwen:

In Art. 1 wodt zegd dat de gemienteraoden van Oost- en West-Stellingwarf tegere een pries veur et schrieven in et Stellingwarfs instellen.

Hier moe'we bi'j antekenen dat de naeme van de iene gemiente Ooststellingwarf en van de aandere gemiente Weststellingwarf is. Zoks kan gienertied Oost- en West-Stellingwarf wodden mar moet Oost- en Weststellingwarf wezen, vanzels.

Art. 2 raost me in ienkeer toe: De literaire pries...

Tjonge, jonge, een literaire pries nog wel! Op de hiele liest van literaire priesen in Nederland of specifiek op de liest van Friese priesen koj' disse Schrieveri'je Pries liekwels nargens tegen, wiels bi'jglieks de '*Limburgse literatuurprijs*' wel op Wikipedia nuumd wodt. Al te belangriek zal oonze literaire pries dan ok wel niet wezen. De pries in Limburg gaot om € 1.000 en neffens oons riegelment (Art. 8) is d'r € 500 te verdien. Dat bedrag, daor is wat vremds mit, mar daor kom ik dommiet nog op weeromme.

In Art. 3 raost een warkgroep mi'j vanalles toe mar wie of wat is toch die warkgroep?

Art. 4 geft et doel van disse pries:

(a) et anvieten en verzorgd bruken,

(b) et mitwarken an et uutbouwen en

(c) an een betere gruui en bluui van de Stellingwarver literetuur.

Sub (d) gaot over: "*... van de beleving van Stellingwarver schrieveri'je deur schrievers en lezers uutkommen tot een beter begrip van en inzicht in de literetuur in et algemien.*"

Hier begriep ik niks van...

Et wodt al haost wat saai mar Art. 5 stokt uut wat onder et Stellingwarfs begrepen wodt en Art. 6 zegt dat dielnemers de Bergveld-spelling bruken moeten of een reden opgeven moeten waaromme ze dat niet daon hebben. Krek as bi'j Art. 5 kun d'r ok bi'j dit artikel deskundigen vraogd wodden om mit te overleggen.

Art.7 slöt eerder inzunnen wark uut, as et om een vertaeling gaot dan moet et oorspronkelijke wark mit opstuurd wodden en juryleden meugen zels niet mitdoen.

Hoezo eerder inzunnen wark op een webstee? En stel, ik zegge mit naodrok: stel, ik zol de '*Biebel in et Stellingwarfs*' opsturen willen. Waor zo'k et oorspronkelijke wark van Petrus, Paulus en Mozes bi'jglieks wegtoveren moeten? De biebelvertaeling wodt dan ok uutsleuten...

Art. 8 geft een vaaste vermelding van de pries, die bestaot uut: een oorkonde en een geldbedrag van € 500,00. Ik zee krek even eerder al: in de niet-erkende tael, et Limburgs is alderdeegst € 1.000 beschikber. Now, dat vunnen de gemientebesturen van Oost- en Westaende eins ok neudig. Neffens de kraante NOS, 10 nov. 2010, is d'r now dan ok € 1.000 euro beschikber veur de Stellingwarver Schrieveri'je Pries. Mar dit is vanzels in bikkelhadde tegenspraoke mit et eigen Riegelment; dit kan dan ok domweg niet!

Art. 9 zegt dat de pries iens in de twie jaor uutrikt wodden zal. Et officiële Riegelment van de gemiente Westaende gaot in op 01-01-2009 (datum inwerkingtreding), gien '*Terugwerkende kracht*' en de '*Ontstaansbron*' is van 12-01-2009.

Now wil et geval dat bi'jglieks Christine Magour op 2 oktober 2006 disse pries al es kregen het in et Gemientehuis van West. De pries was doe: € 500 euro en een oorkonde. Veurig jaor (2009) is disse pries wunnen deur Roely Bakker en kleindochter Renée.

In 2003 is disse Stellingwarver Schrieveri'je Pries trouwens veur et eerst uutrikt an wijlen Jan Veldhuizen.

Toch knap allemaole veur een pries waarvan et Riegelment eerst in 2009 bedocht en vaastelegd is.

Art. 10 zegt dat de pries omstebeurten deur de borgemeister van Oost- en Westaende uutrikt wodden zal. Ze meugen ok een aander anwiezen mar dan moe'n ze d'r wel omme daenken dat et een *'bekende persoonlikhied'* wezen moet. Toe mar...

As dan, neffens Art. 11, deur de gemientebesturen twie deskundigen anwezen wodden moeten en een dadde deskundige anwezen wodden moet deur de warkgroep H.J. Bergveld-pries, dan durf ik de stelling wel haost an dat d'r zo gieniene overblijft die dan nog een fesoenlik wark insturen kan. Awe alle mitwarkers van de gemienten, et belangriekste instituut, de warkgroep en de jury uutsluten bliieven d'r krek as veurig jaor nog mar krek zeuven personen over die veur de pries in anmaking kommen kunnen zollen..!

Alle details uut et riegelment za'k je veerder besperen mar bi'j slot van zaeke nog ien hiel belangriek stokkien: borgemeister *Gerard van Klaveren* wodt in et Riegelment nuumd mit de akkedemische titel *'drs.'*. Dit kan niet en dit mag alderdeegst neffens de Nederlaanse Wet niet iens. Van Klaveren het mi'j persoonlik zegd dat hi'j gien *'drs.'* is en een akkedemische titel is in Nederland een bescharmde titel. Die meuj' op straffe van een boete van de twiede kategorie, niet bruken aj' die niet eerlik verdiend hebben (*zie: Art. 435 Wetboek van Strafrecht*).

In de toelichting wodt o.e. nog zegd dat *'in begriepelike tael'* uutlegd wodt dat et hier gaot om kreatief wark van schrievers op et in artikel 3 bedoelde vlak, en dat meensken die veur disse wedstried wark insturen willen hier niet lezen hoeven, dat heur wark al wat *'literaire erkenning'* had hebben moet. Mar et was toch wel een literaire pries..?

Hoezo literaire erkenning? Hoevaeke het Pieter Jonker mi'j al veur de voeten smeten dat hi'j altied zoe'n muuite hadde mit mien wark omreden we dan eerst in diskussie gaon mossen over de kwaliteit van dat wark, en dat wol hi'j niet...

Now ja, en dat in de toelichting ok nog even zegd wodt dat de *deskundighied van de Schrieversronte* inreupen wodden kan, zal je dan ok gien ni'jdoen...

In et, neffens Art. 3, verplichte kraante-artikel in o.e. de NOS van 10 november 2010 wodt et thema van de Schrieveri'je Pries 2011 bekend maekt: de *'Webstee'* is et onderwarp. Daormit wo'n dan drekt een mooie protte uutsleuten van dielnaeme. Joukje bi'j-glieks, mar ik weet wel van vule meer schrievers die gien komputer hebben. Van een hiele protte is trouwens bekend dat ze de wereld annenneer schriieven mar now juist niet op een eigen webstee: Koosje, Roely, Grietje, Cees, Ate, en gao zo mar deur. O, now zie 'k et al, et is ok hielemaole niet veur Joukjes, Koosjes, Grietjes, Cesen, Ates en zokke personen bedoeld. Et is alliend veur: verienings, instellings en organisaosies in de dörpen Oost- en Weststellingwarf, neffens de kraante. In de kraante hebben *'ze'* et over *"de gedaachte daor achter is dat een webziede..."* Een webziede? Wat is dat veur ding? Website wodt vertaeld as webziede? Mien god, en dat zal o.e. mien inzunnen wark beoordielen? Wie is die warkgroep, wie is die jury?

In de eerste helte van volgend jaor zullen de webzieden riegelmaotig bekeken wodden deur de jury?!?

Neffens Art. 15 van et Riegelment moet inzunnen wark veur 1 meert van et jaor van uutrikkinge binnen wezen bi'j de siktaoris van de warkgroep. De eerste helte van et jaor duurt tot aende juni en hoe zol de siktaoris oons wark van de webstee dan anleverd hebben willen? In HTML-codebri'j..?

Konklusie (van ofkeuring)

Al mit al keur ik dit Riegelment van en dielnaeme an de Stellingwarver Schrieveri'je Pries of o.e. op grond van (a) et misbruuk van de titel van Van Klaveren, (b) de meer as rommelige datering van nuumde daotums in et Riegelment t.o.v. et al eerder uutrikt wodden van de Pries en (c) de misleidinge deur et in de kraante numen van een hoger geldbedrag (in de verplichte kennisgeving neffens Art. 3) as dat de pries neffens et Riegelment (Art. 8) toestaon wodden kan.

Liekewel over mien persoon as mien wark is deur een groot pat van de organisaosie van disse pries, m.n. deur bestuur en direktie van de Schrieversronte al zovule negatief's zegd dat mitdoen deur mi'j niet anders as op '*wraokinge*' van de warkgroep uutdri'jen kan. Krek as et nog de hieltied numen van '*leden*' van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, wodt de wettelike grond rond de organisaosie van disse Schrieveri'je dan ok mit grote (plat)voeten treden! Ik kan beslist niet begriepen dat de beide gemientebesturen hier an mitdoen willen, kunnen en meugen!!

Ik hebbe de beide gemientebesturen en de Perveensie mit dit schrieven dan ok in kennissteld, mit as doel om de uutrikkinge van disse Pries op disse wieze onmeugelik te maeken, want orgeniseerd mitdoen an overtredings van de Nederlaanse Wet hiet '*lid wezen van een kriminele organisaosie*' en dat, dat moej' toch niet willen..!

Moch ik et verkeerd zien, dan heur ik dat graeg...

pb

PS: ik hebbe now trouwens al 2 keer om et Riegelement vraogd. Nog niks op heurd of zien. Ik wil gien ezel wezen en vraog et dan ok gien dadde keer...

PS: Vlak veur dawwe dit e-blad rondsturen kwam d'r bericht mit excuses, et Reglement en de bosschop dat de veurweerden nog niet beschikber binnen. Wo'n naotied opstuurd...

Beste Jannie,

Nog gien paniek, vanzels mar ik kreeg hier nog gien reaktie op.

Vandaor da'k 'm nog mar es stuur.

mvg

pb

----- Original Message -----

From: Stellingwerfs Eigen

To: j.blomsma@ooststellingwerf.nl

Sent: Wednesday, November 10, 2010 9:18 PM

(en eerder Sent: Friday, November 19, 2010 10:57 PM)

Subject: Stellingwarver Schrieveri'je Pries...

Beste Jannie,

Ik zol graeg in bezit kommen van de '*Veurweerden*' en et '*Riegelment*' van de '*Stellingwarver Schrieveri'je Pries*'.

Kuj' mi'j die ok even toeschikken..?

Et liefste in PDF anhaakt bi'j een aemeltien.

Mit veul dank in 't veurend en een vrundelike groet,

Piet Bult

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

- betochten** - verdenken
betrouwen - betrouwen, door te trouwen verwerven
betumeld - suf, bijna buiten westen
betunen - betuinen: omheinen,
betuntelen - 1. voortdurend kletsen, babbelen
2. bekokstoven, bekonkelen
3. door er over te praten sussen, verzachten

In de kraom...

Awwe et in et Stellingwarfs hebben over: *in de kraom kommen of in de kraom raeken* dan bedoelen we daor vaeks mit dat een vrommes een poppien kriegen zal (bevallen van een kind). Hoe kowwe daor eins an? Op iene van mien reizen naor et hatte van de Nedersaksen toogde ik es weer naor de beibeltheek en vun daor in de gauwighied uut dat et allemaole begonnen is mit een winkel uutstalling...

In vroeger jaoren haj' bi'jglieks in et oolde Rome al woonblokken waor de onderste laoge an de straotkaante as winkel bruukt wodde. Eins krek as now nog nog altied: een grote deure in de midden en dan binnen an weerskaanten de winkelruimte. In die winkelruumtes zatten vaeks ok grote raemen, krek as de etalages van vandaege-de-dag. De oolde Romeinen deden dan dat raem eupen - van onder naor boven eupenschoeven - en legden dan een briede plaanke in et kezien om de negosie haost half op 'e straote uut stallen te kunnen. Bi'j min weer deden ze an de boverkaante van et kezien dan een klieid zodat et waeter niet op de haandel daelekwam. Dat klieid is trouwens de veurloper van oonze tente (Lat.: tentorium) die we wel bruken te kamperen.

Disse konstruktie hadde liekwels ien naodiël: et was vaaste an huus bunnan. Et zal je dan ok gien ni'jdoen dat d'r al riekelik gauw slimmerikken kwammen die bedochten daj' die briede plaanken ok op een peer schammels leggen konnen. Op disse meniere koj' je kraom overal hennezetten waoj' mar wollen en bi'j nat weer koj' et tentedoek bruken om je negosie druge te holen. Et doek wodde ok wel bruukt as gedien (Lat.: cortina) en wodde dan as een veur- of achterhang ophongen. Die hiele boel numen we nog altied: *een kraom*. Meer in de vorm van een ienvooldig hokkien van wat plaanken en doeken wodden disse kraomen ok wel as schoelplak veur et vee in de bargaen daelezet.

Via et Nederduuts kent et Nederlaans dan et *kraombedde* (D.: Wochenbett) dat deur de Theutonische schriefwieze van een *kraome* een *kyndelbedde* (Lat.: puerperium) wodt. Uut een oorkondeboek van Joseph Niesert in 1829: "*Ende de Vrouwe in den Kyndelbedde en zal nylege ghauwe van nymande boren.*" In de kraom kommen is van oolds eins letterlik: *naor beneden kommen, et op bedde gaon*.

Een aandere keer moe'we nog mar es naor dat *Kyndelbedde* (ok wel: kindbed) en et *Wochenbedde* (6-wekenbedde) kieken...

Rilke (36)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskind in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbij Montreux in Zwitserlaand. Hij was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Dit bin een serie vertaelings van et Rilke-projekt in 2007 van et Deltion College uut Zwolle. Van dat projekt is een bundeltien mit twee CD's uutgeven:

Schrijnend als frambozensorbets

December

Zwakke zonne an et duuster ontkommen,
over een bliende mure van tied, maekt
van disse naomiddag een inkleurde
staolgrevure. Okergeel de bomen op
et plein: hadroze de trotwars.
Van kotte duur dit stadsgezichte.
Mar poer zoas et, veur wi'j
hier te wonen kwammen, ok al
es west hebben moet.

Daornao et beulen van de winternacht
waarin et gerommel van een laeste trein,
een hemel eupenscheurend mit de kracht
van een geboorte. Veur oonze deure alvast
drie koffers uut et oosten, onverwaachs.

Stelling van de maand...

Een burgemeester van Zaaltbommel mag gewoon zeggen: “*Schop ze mar verrot.*”
Van een ex-burgemeester van Boarnsterhim zeggen: “*Et is gien broggebouwer*”, mag niet.

Wi’j’ reageren op disse stelling of wi’j aanders wat An de liende hangen...? Dat kan in ’t Nederlaans, et Fries of – bi’j veurkeur – in ’t Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi’j dregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maandblad kuj’ vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj’ dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej’ nog iene die ’t misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi’j glieks vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi’j glieks je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrieff gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet allierend een adverteensieblad wodden.

(*) *Aj’ liever hebben dat de roegste schrieffouten d’r even uuthaald wodden dan moej’ dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d’r an dot is et in- en anneneer plakken, wat deengies in rebrieken bi’j jenneer zetten, et iedere maand as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokument in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d’r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokument - behalven mit foto’s en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

An de liende
mittenneer en veurenneer

* Aende *